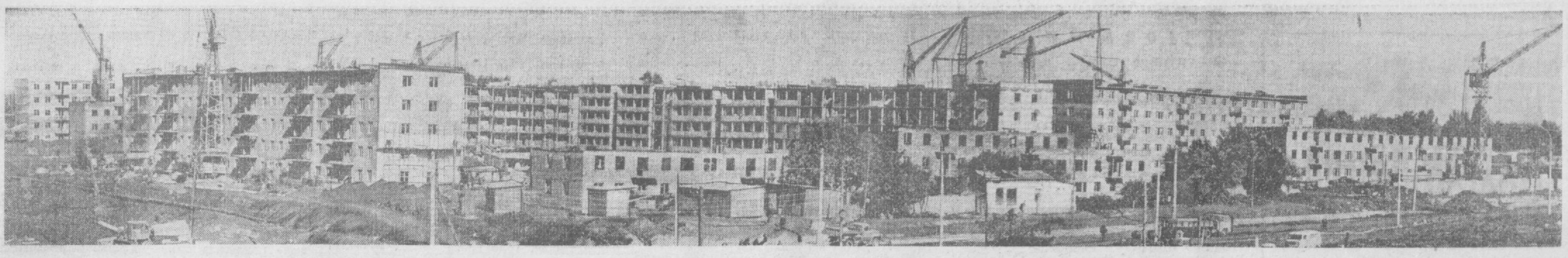

Суратда: Киев ва Москва бинокорлари Чилонзор массивида барпо этаётган турар жой бинолари.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

22 ОКТЯБРЬ 1966 й. 1-йил чиқиши. ШАНБА № 98 БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Совет бинокорлари, бинокорлик материаллари саноати ходимлари! Янги беш йилликда қурилиш ишлари юзасидан КПСС XXIII съезди белгилаб берган программани муваффақиятли бажарайлик!

(КПСС Марказий Комитетининг Октябрь чақириқларидан).

55000 ДОНА

Бугун 1-заводлар бошқармасига қарашли 3-ғишт заводининг меҳнатсевар коллективи Тошкент қурилишларига 55 минг дона сифатли ғишт тайёрлаб берди. Корхона ишчи ва хизматчилари вақтдан унумли фойдаланиб, тўртинчи квартал планини еттинчи ноябргача бажаришмоқчи. Улар зиммаларига олган йиллик мажбуриятни ҳам муддатидан анча илгари бажаришга ва 20 миллион дона ўрнига 20.5 миллион дона юқори сифатли ғишт етказиб беришга аҳд қилишган.

ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ УЧУН

Бугун Тошкентдаги 5-ғишт заводлари бошқармасига қарашли 2-ғишт заводида «Валис» деган тегирмон ишга туширилди. Тупроқни эзиб талқон қилиб берадиган бу янги агрегат лойнинг яхши пишишини таъминлаш билан меҳнат унумдорлигини икки ҳисса ошириш имконини беради.

Корхонада эски машиналарни янгилари билан алмаштириш, ишлаб чиқаришга янги техникани тобора кенг жорий қилиш йўлида кўп ишлар амалга оширилянти. Шу йилнинг бошида «СМ 294» маркали янги пресс ўрнатилди. Бу агрегат хом ғиштнинг ёрилмаслиги, яхши шиббаланиши ва мустаҳкам бўлишини таъминламоқда.

Ҳозир корхонада қиш-ки мавсумга тайёргарлик қизғин бормоқда.

Завод коллективи техникани ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш билан корхона қудратини тинмай ошира бориш, қурилишларга ҳар қачонгидан кўпроқ пишиқ ғишт етказиб бериш учун курашмоқда.

«УРГУТ» ВА «ҚУРУВЧИ»

Бугун Тошкент тамаки фабрикасида янги папирос ва сигаретларнинг тайёрланган намуналари чекиб кўрилди. Янги маҳсулотларга «Ургут», «Қурувчи», «Октябрь 50 йиллиги», «Юлдузча» деган номлар берилган. «Қурувчи» папироси чиройли қилиб безатилган. Унинг тўқкизил қутичасига янги Тошкентнинг эмблемаси туширилган.

Бу янги папирос ва сигаретларни республика савдо палатаси ишлаб чиқариш учун маъқул деб топди. Фабрика бу маҳсулотларни келгуси йилдан ишлаб чиқара бошлайди.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда Тошкентда ҳаво ўзгариб турса-да, ёғингарчилик бўлмайди.

Бугун кечаси 3-5, эртага кундузи 17-19 даража иссиқ бўлади.

«ТОШКЕНТ» СЕЙСМИК СТАНЦИЯСИ ХАБАР БЕРАДИ

Кеча кечаси ва бугун эрталаб ер қимирламади.

БУГУНГИ ЯНГИЛИКЛАР

ПРОПАГАНДИСТЛАР АНЖУМАНИ

Бугун шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлими ҳамда «Билим» жамиятининг шаҳар ташкилоти томонидан уюштирилган илмий-атеизм бўйича лектор ва пропагандистларнинг уч кунлик семинари ўз ишини тамомлади.

Семинарда илмий ходимлар, шаҳар олий ўқув юртлари ўқитувчилари, партия ва совет ташкилотларининг маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари «КПСС ва Совет давлатининг динга муносабати», «Фан ва дин зилзила тўғрисида», «Коинотни ўрганиш ва дин», «Октябрь районида илмий-атеистик пропаганда ишларининг иш тажрибаси», «Дин ва хотин-қизлар», «Медицина ва дин», «Ёшларни атеистик тарбиялаш вазифалари», «Мактабларнинг ота-оналар орасида атеистик пропаганда соҳасида олиб бораётган ишлари», «Атеистик пропагандада бадиий адабиётдан қандай фойдаланиш керак» деган ва бошқа темаларда доклад қилдилар.

Семинар ишида илмий-атеизм тўгараклари ва мактабларининг раҳбарлари, атеист лекторлар, илмий ходимлар, маданий оқартув муассасалари вакиллари, мактабларнинг химия, тарих, биология, астрономия фанлари ўқитувчилари иштирок этдилар.

КЕНГАШ ҚИЗИҚАРЛИ ЎТДИ

Бугун Олмаота шаҳридан ўзбек биохимик олимларининг катта бир группаси Тошкентга қайтиб келди. Улар Қозоғистон пойтахтида ўтказилган Бутуниттифоқ биохимик олимларнинг I илмий конференциясида қатнашдилар. Тошкентлик биохимиклар конференцияда 50 га яқин доклад қилдилар. Олимлар бир неча кун давомида қўлга киритилган ютуқлари билан ўртоқлашдилар.

Бутуниттифоқ биохимикларининг II илмий конференцияси 2-3 йилдан кейин Тошкентда ўтказилиши ҳақида қарор қилинди.

Ҳамшаҳарларимиз 54000 тонна пахта тердилар

Пойтахтимиздан 50 мингга яқин киши оталикка олинган Тошкент ва Сирдарё областларидаги колхоз ва совхоз далаларида пахта термоқдалар.

Ўзбекистоннинг катта пахта хирмонига ўзларининг ҳиссасини қўшиш учун курашаётган ҳамшаҳарлар и м и з нинг терган пахтаси ҳозиргача 54 минг тонна бўлди.

Улуғ Октябрнинг 49 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақада пойтахтимиздаги Куйбишев райони саноат корхоналари, ташкилотларининг ишчи ва хизматчилари, олий ўқув юртлари ва техникумларининг студентлари олдинда бормоқдалар. Улар давлат хирмонига 15 минг тоннага яқин «оқ олтин» армуғон этдилар.

Октябрь ва Фрунзе район меҳнаткашлари ҳам ўн минг тоннадан ошириб «оқ олтин» тердилар.

ҲАРБИЙЛАР АРМУҒОНИ

Бугун янги уй-жойларни фойдаланишга қабул қилувчи давлат комиссияси Тошкентнинг йўлдош шаҳри—Сергелида ҳарбий қурувчиларнинг самарали меҳнатларига ижобий баҳо берди.

Ҳарбий қурувчилар бугун 48 та уйни қуриб бўлганликлари ҳақида жанговар рапорт бердилар. Бу уйлар бири-биридан гўзал ва хушбичим бўлиб, унинг бағрида биттадан оила яйраб яшайди.

РЕКОРД КУНИ

Чирчиқдаги қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатида шу ойда социалистик мусобақа жуда кенг қулоч ёзди. Ҳар бир бригада планга қўшимча 10 процентдан маҳсулот тайёрлаш мажбуриятини олган эди. Улар ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Бугун корхонада 553 кубометр йиғма-темир бетон тайёрланди ва Тошкентга юборилди. Бу комбинат коллективи ўз тарихида бунчалик катта меҳнат қилмаган эди. Коллектив шу ой топшириғини 26 октябрда бажариш учун барча имкониятларни ишга солмоқда.

ҒИЛДИРАКЛИ ПОЛИКЛИНИКА

Ўрта Осиё Темир йўли бошқармасининг марказий поликлиникасига Венгрия республикасидан автобус келтирилди. Машина тиш даволаш техникасининг энг янги асбоб-ускуналари билан жиҳозланган.

Кенг ва ёруғ салонда врачларнинг бемалол ишлашлари учун яхшигина шароит яратилган. Ғилдираклар устига ўрнатилган поликлиниканинг коридорларида стол, диван ва бошқа мебеллар қўйилган. Уларда газета ва журналлар ўқиш мумкин.

Автобус узоқ сафарга йўл оладиган бўлса унинг шифокорлари автобуснинг ўзида истиқомат қилишлари мумкин.

Бу ажойиб кўчма шифохонада 14 тиш доктори ишлайди.

Бугун ана шу ғилдиракли поликлиника тажриба тариқасидаги биринчи сафарига чиқди.

ХАБАРЛАР Ер шаридан

ЯНГИ ЭНЕРГИЯ ҚУВВАТЛАРИ

ПРАГА. Шимолий-Ғарбий Чехиядаги «Ледвице» электростанциясида 200 минг киловатт қувватли электроблокни монтаж қилиш тугалланай деб қолди. Электроблок 1967 йил бошида фойдаланишга топширилади. Шимолий-Ғарбий Чехияда «Ледвице» электростанциясидан ташқари, ҳозир «Прунержов» ва «Почеради» электростанциялари ҳам қурилмоқда.

ДЕНГИЗ ДАРВОЗАСИ

БУХАРЕСТ. Ҳозирги вақтда Констанцада румин, поляк, грек байроқлари ва бошқа байроқлар тикилган 30 га яқин кемаларга юк ортилмоқда ва кемаларнинг юки бўшатилмоқда. Руминиянинг бу денгиз дарвозаси энди торлиқ қилиб қолди. Шу сабабли ҳозир портни кенгайтириш ишлари кенг миқёсда олиб борилмоқда.

ПАРТИЗАНЛАР ҲУЖУМ ҚИЛМОҚДАЛАР

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Ангола озодлиги халқ ҳаракатининг органи бўлган ва Браззавилда чиқаётган «Виториа оу морти» журналида босилган хабарда бундай дейилади: Ангола озодлиги халқ ҳаракати партизанлари Анголада ва Кабиндада 1 июлдан 10 сентябргача бўлган давр ичида олиб борилган жанглар натижасида Португалиянинг мустамлакачи солдатларидан 57 кишини ўлдирдилар.

Бу ҳаракатнинг Ангoладаги партизан отрядлари Демобос ва Намбуангонго районларини озод қилиш операцияларини давом эттирмоқдалар. Улар ёғингарчилик мавсуми бошланиши олдидан актив ҳужум операцияларини тайёрлаб, пистирмалар ташкил этмоқдалар.

Махико районида халқ қасосчилари ҳозирги вақтда Лумбала билан Казомбо ўртасидаги районда Замбези ва Лунгвебунгу дарёларининг бўйларидаги ерларни контрол қилиб турибдилар. Улар Конгодаги Катанга вилоятидан маҳсулотлар ташиладиган Бенгуэл темир йўли томон дадил ҳаракат қилмоқдалар.

Демилитаризация қилинган зонага бомба ёғдирмоқдалар

ХАНОЙ, (ТАСС). Америка самолётлари демилитаризация қилинган зонага 17 октябрда бомбалар ёғдирганлиги сабабли Вьетнам халқ армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси Вьетнамдаги кузатувчи ва контрол қилувчи халқаро комиссияга неча норозилик мактуби йўллади, дейилади Вьетнам Информация агентлигининг хабарида.

Жонсонни намойишчилар кутиб олди

КАНБЕРРА, (ТАСС), Янги Зеландиядан Канберрага келган АҚШ президенти Жонсонни кутиб олиш учун Веллингтонда узатиб қолишга ўхшади. Бу ерда ҳам, Америка Президенти жойлашган меҳмонхона биноси олдида, АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясига лаънат сўзлари ёзилган плакатларни қўлларига кўтарган бир неча юзлаб намойишчилар тўпланди.

ЛАОСДА ҲАРБИЙ ИСЁН

ЛОНДОН, 21 октябрь. (ТАСС). Лаос ҳарбий ҳаво кучлари қўмондони генерал Тхао Ма Саваннакетда ҳарбий тўнтариш қилди, деб хабар беради Рейтер агентлигининг мухбири ишончли манбаларга асосланиб.

Генерал Ма самолётлари бугун эрталаб Вьентьяндаги ҳарбий ва граждан объектларни ҳамда Лаос пойтахтининг жанубий чеккасидаги Чинамо ҳарбий лагерини бомбардимон қилди. Пойтахт устида исёнчиларнинг ҳарбий самолётлари билан Суванна Фума ҳукуматига содиқ бўлган қўшинлар самолётлари ўртасида ҳаво жанги бўлиб ўтди.

Хабар қилинишича, исёнчилар Лаос қуролли кучлари қўмондони генерал Оан Ратиконни қамоққа олганлар

Бангкок билан Вьентьян ўртасидаги ҳаво алоқаси узилди.

«МОСКВИЧ—408» БОЛГАРИЯДА ЧИҚАДИ

СОФИЯ. «Москвич — 408» автомобиллари учун деталь ва узелларнинг дастлабки туркуми Совет Иттифоқидан Ловеч шаҳридаги машинасозлик заводига келтирилди. Совет — Болгария шартномасига мувофиқ ана шу деталь ва узелларни Болгарияда йиғиш кўзда тутилади.

Москвадаги кичик литражли автомобиллар заводида таълим олган болгар мутахассислари ва ишчиларидан бир гуруҳи яқинда машиналарни йиғишга киришади. Кейинчалик Ловечда автомобиль заводи қурилади. Бу завод «москвич — 408» типидаги болгар автомобилларини кўплаб ишлаб чиқара бошлайди.

ВАТАНИМИЗ пойтахти бинокорлари қуриб битказган дастлабки уйга оилалар кўчиб кира бошлади.

Москваликлар фидокорона меҳнат қилишди. Фойдаланишга топширилаётган уйларни кўрган одам бунга ишонч ҳосил қилади.

— Қойил, миннатдормиз! Сиртидан қараб бир қувонсанг, бино ичига кирсанг ўн қувонасан,— дейди Чилонзор район уй-жой бошқармасининг раиси ўртоқ Пронин.

Чиндан ҳам шундай. Бу бинони Москванинг ўзида ҳам аъло сифатга қабул қилишган бўларди. Кенг, ёруғ хоналар. Дид билан ўрнатилган эшик-деразалар, паркет пол, хуллас ҳаммаси кишини қувонтиради.

Дарвоқе, бу уйларда истиқомат қилувчилар нима дейишаркин? Албатта, улар ҳам раҳмат айтишади. Шу билан бирга, бу шинам хоналарни кимлар бунёд этганлигини билишни исташади.

Энг аввало, бино деворларини тиклаган К. Шеншин бригадаси тўғрисида илиқ сўзлар айтиш керак. Аҳил коллектив кунни-тунга улаб, тезкорлик усули билан меҳнат қилди. Ғишт терувчилардан А. Исмоилов, А. Карпов, ишчилардан С. Перепечин, пайвандчи Н. Можейко ва бошқалар деворларни тиклашда ўз маҳоратларини намойиш қилишди.

МОСКВАЛИКЛАР ТУҲФАСИ

П. Миронов бошлиқ слесарь-сантехниклар бригадаси ҳам суръатга-суръат қўшиб ишлади. Б. Гренадеров, В. Мазин каби слесарлар қилган пайвандлар минг йиллар давомида қилт этмай туради.

Электр шчитлари ҳам фойдаланиш учун тайёр. Бу ерда электр монтажчилардан А. Багерман, В. Коротков, Н. Шаровларнинг номини зўр фахрланиш билан тилга олиш лозим. Ҳар қандай қийинчиликларга қарамай бу йигитлар ўз вазифаларини шараф билан адо этишди.

Бинонинг кўркини очиш ҳам санъат. М. Митрофанов, Ю. Становой, К. Соловьёв, Н. Кирюнин ва Е. Ковалев бошлиқ звенолар барча хоналарни виждонан суваб, кўз қувонадиган қилиб пардозладилар. П. Копкин бошлиқ оқловчилар меҳнатини ҳам мақтаса арзийди.

Бинонинг тепасига чиқсангиз, атрофда тобора кўкка бўй чўзаётган бошқа улкан иморатларнинг корпусларига кўзингиз тушади. Ҳаммаси бўлиб йигирма иккита шундай уй тикланмоқда. «Главмосстрой» қурилиш бошқармасининг бош инженери ўртоқ Харитонов атрофга назар ташлаб, ўзлари бунёд этаётган биноларни бирма-бир фахр билан кўрсатади.

Улардан бири ноябрь ойида, яна бири декабрда ёки келгуси йилнинг бошларида фойдаланишга топширилади. Мана бу 14-корпус эса бугун-эрта битай деб турибди.

Пойтахтлик қардошларимиз шаҳримиз аҳолисини бошпана билан тўла таъминлаш учун жон-дилдан меҳнат қилмоқдалар. Бугун дастлабки уй топширилган экан, эрта-индин кетма-кет янги уйларни сифатли қилиб қуриб битказишга аҳд қилмоқдалар. Бунда ҳам сифат, ҳам суръатга катта эътибор берилмоқда. Байрам арафасида ватанимиз юраги бўлган Москва шаҳрининг фидокор қурувчиларидан дастлабки бинони қабул қилиб олдик.

ЧИН ҚАЛБИМИЗДАН МИННАТДОРМИЗ, АЗИЗ МОСКВАЛИКЛАР!

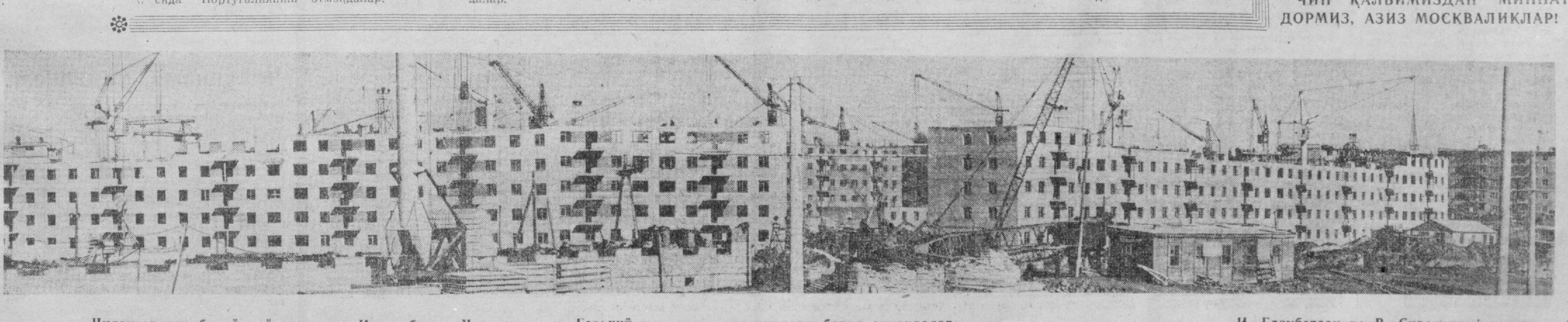

Чилонзордаги бу уй-жойларни эса Новосибирск, Череповец ва Горький шаҳрининг қурувчилари барпо этмоқдалар.

И. Глаубершон ва В. Сироткин фотолари.

Қаҳрамонона йиллар хроникаси

1925 ЙИЛ

29 СЕНТЯБРЬ. Биринчи ўзбек тўла метражли бадиий фильми «Мусулмон қиз» экранга чиқарилди. Фильмда ўзбек хотин-қизларидан Р. Саидалиева ва Раҳматовалар биринчи марта суръатга тушдилар.

ОКТЯБРЬ. Ойлик назарий ва сиёсий журнал «Коммунист»нинг (ҳозирги «Ўзбекистон коммунисти») биринчи сони чиқди.

6 ОКТЯБРЬ. Тошкентда автобус ҳаракати бошланди. Биринчи куни шаҳарда учта автобус қатнади.

18 ОКТЯБРЬ. Тошкентда Запорожьедан пиёда келган спортчи-физкультурчилар Дадаев ва Колесниковларни кутиб олиш маросими бўлди.

22—30 НОЯБРЬ. Самарқандда Ўзбекистон Компартиясининг II съезди бўлиб ўтди. Съездда бошқа масалалар билан бир қаторда ер ислоҳоти масаласи ҳам кўрилди.

1 ДЕКАБРЬ. Сурхондарёда Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг инструктори, Қўқон комсомол ташкилотини вужудга келтирувчилардан бири Абдулла Набиев босмачилар томонидан ўлдирилди.

2 ДЕКАБРЬ. Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитетининг Фавқулодда сессияси «Ер-сув ислоҳоти тўғрисида» декрет қабул қилди.

18 ДЕКАБРЬ. Фарғонада «Пахта куни» байрами ўтказилди. Бу кун меҳнаткаш деҳқонларнинг асрлар бўйи бойлар зулмидан озод бўлган улуғ кун деб ҳисобланди.

1925 йилда Ўзбекистонда 24 та газета ва 22 та журнал чиқар эди. Уларнинг умумий тиражи 92 минг нусхани ташкил этар эди.

Тошкентда биринчи марта ўзбек тилида «Коммунистик партиянинг манифести» босилиб чиқди.

1926 ЙИЛ

1 январь Тошкентда Биринчи ўзбек музейи „деган номни олган табиий-илмий пропаганда музейи очилди.

22 январь. Республика ўқитувчиларининг биринчи съезди иш бошлади.

28 январь. Тошкентда Ўрта Осиёда биринчи «Ўрток» тамаки фабрикаси ишга тушди.

Январь. Тўрткўлда Қорақалпоғистонда биринчи махсус ўқув юрти — қишлоқ хўжалик техникуми очилди.

Январь. Ўзбекистон ССР Давлат китоб палатаси ташкил этилди.

Январь. Ўзбекистонда дастлабки вужудга келтирилган ҳужжатли фильмлар («Мирзачўлнинг тирилиши», «Пахтаорол» уруғчилик совхозининг ҳаёти») кўрсатила бошланди.

3 февраль. Фарғонада ер-сув ислоҳоти тугалланди.

6 февраль. Ўрта Осиё инженер-техник ходимларининг Биринчи конференцияси очилди.

25 февраль. Самарқандда Ўзбекистон комсомолининг II съезди очилди.

Феврал. Ўзбек ва рус тилларида «Ўзбекистон қишлоқ хўжалик турмуши» журналининг биринчи сони чиқди.

1 апрел. Қори Ёқубов раҳбарлигида ўзбек концерт-этнографик труппаси ташкил этилди. Труппанинг биринчи концертлари Тошкентда Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитетининг IV сессиясида кўрсатилди. 1927 йилда труппа эксперементал ва музикали театрга айлантирилди, 1928 йилда Ўзбек музикали Давлат театри номини олди.

1 май. 2000 киловатт-соат қувватга эга бўлган Бўзсув гидроэлектростанциясининг ишга тушириш тантанаси бўлди. Бу — ГОЭЛРО плани асосида ишга туширилган мамлакатдаги биринчи станция эди.

6-7 май. Қовунчи уруғчилик станциясида ишчи ихтирочилар Журавлев, Дефур ва Лахонинлар томонидан ихтиро қилинган чигитни уялаб экадиган 7 та сеялка синовдан ўтказилди.

1 июнь. Хилков цемент заводининг очилиш маросими бўлди.

20 июнь. СССР Революцион Ҳарбий Советининг буйруғи билан Туркистон фронти Ўрта Осиё Ҳарбий округига айлантирилди.

1 июль. Сув хўжалиги тажриба-текшириш институти ташкил этилди. Кейинчалик бу институтга Ўрта Осиё ирригация илмий-текшириш институти деб ном берилди.

Сентябрь. Самарқандда шойи тўқиш фабрикаси ишга туширилди.

4 октябрь. Самарқандда чиқадиган «Зарафшон» газетасида Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Бурунги сайловлар» пьесаси босилди.

20-25 ноябрь. Умумўзбекистон касаба союзларининг II-съезди бўлиб ўтди.

Ноябрь. «Комсомолец Узбекистана» газетаси чиқа бошлади.

Декабрь. Ўзбекистон радиосининг дастлабки тажриба учун эшиттиришлари бошланди.

17 декабрь. Ўзбекистон аҳолиси 4.660.000 кишини ташкил этди.

Журналист фан кандидати

Пахтачиликни комплекс механизациялаш пахтакор деҳқонларнигина эмас, балки инженер-техник ходимларни, олимларни ҳам қизиқтириб келмоқда. В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети тарих факультетининг илмий советида «Коммунистик партиянинг пахтачиликни комплекс механизациялаш учун курашида Ўзбекистон партия — совет матбуотининг роли» тўғрисида ёқланган диссертация айнан бу муҳим ишни кўзда тутади. Диссертант — Тошкент қишлоқ хўжалиги институти КПСС тарихи кафедрасининг ўқитувчиси Султон Орипов ушбу мавзуни муфассал ёритиш мақсадида самарали меҳнат қилди. У ўз диссертация ишида Ўзбекистон партия ташкилотининг пахтачиликни комплекс механизациялаш соҳасида олиб борган катта ишини — тарихий қарор ва кўрсатмаларни амалга оширилиши соҳасида 1959 — 1965 йиллар ичида қилинган ишларни тўплашга муваффақ бўлди.

Республикамиз пахта етиштириш машиналари тайёрлаб чиқаришда Америка Қўшма Штатларидан ўзиб кетди. Етти йил мобайнида республика машинасозлик саноати 36 мингга яқин пахта териш машиналари ва 74 минг 600 трактор ишлаб чиқарди. Шу йилги мавсумда республикамиз пахта далаларида 20 мингдан ортиқ пахта териш машиналари ишлаб турибди.

Диссертациянинг мавзуси юзасидан сўзлаган расмий аппонентлар тарих фанлари доктори Н. Непомнин ва Тошкент олий партия мактабининг доценти Т. Эрназаров ёш олим, журналист Султон Ориповнинг бу илмий ишига юксак баҳо бердилар.

Х. УМАРОВ.

Жамол

Электр пайвандчи деганда учқунлар билан «жанг» қилиб, пўлат симларни бир-бирига улаётган, арматура тўрларини бир-бирига бириктираётган киши кўз олдингизга келади.

1963 йилда 15 ёшли ўспирин Жамол Расулов еттинчи синфни битириб, Бухоро уйсозлик комбинатига иш сўраб келганда, кадрлар бўлимининг бошлиғи унга назар ташлаб «ҳали ёш экансан, бирор пайвандчига бириктиб қўйсам, пайвандлаш ҳунарини ўргана олармикансан?», — деб сўради.

— Ҳаракат қиламан, опа. — деганди у.

Мана уч йил бўлдики, Жамол қурилишда электр пайвандчи бўлиб ишлаб келмоқда. У дастлаб, бу ҳунарни сираям ўргана олмасам керак, деб ўйларди. Аммо уйсозлик комбинатидаги тажрибали ишчилар Ж. Расуловни қўллаб - қувватлашди, йўл-йўриқлар кўрсатишди, касб ўргатишди.

Қурилишга янги келган кезларида пайвандлаш аппаратидан чиққан учқунлардан қўрқа-писа ишлаган Жамол. энди ўша дамларни эсласа, кулиб қўяди. Шу-шу бўлди-ю, Жамолнинг номи тилга тушиб кетди. Унинг план кўрсаткичи доим 160-180 процент. Довруғини бутун қурувчилар ўртасида ёйган унинг ҳалол меҳнати, тиришқоқлиги бўлди. Ёшлигида лоақал бир ҳунарнинг эгаси бўлишни орзу қилган Жамол тўрт-беш ҳунарнинг эгаси. У тўртинчи разрядли кранчи арматурачи, бетончи, пайвандчи, моторист. Шароит талаб қилса бошқа ишни ҳам бажараверади.

Жамол бу йил Бухородаги кечки мактабнинг 10-синфини тугаллайди. Ҳозирча у Тошкент қурилишига келган. Умумхалқ ишидан четта қолишни истармиди.

Монтажчилардан Самад Муртазин, Михаил Коган, электрпайвандчилардан Николай Ежов, Владимир Кудинов ва бошқалар шаҳримиз жамолига пардоз беришда ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Яқинда Ж. Расуловни комсомол сафига қабул қилишди.

— Раҳмат сизларга, ишончингизни албатта оқлайман, — деди у ҳаяжонини босолмай.

Жамол ишда илғор юриш-туришда ҳаммага намуна. Унинг қўли билан Бухорода қанчадан-қанча кўк ўпар бинолар бунёд этилди.

Улар Чилонзорнинг «Г-9» секторида тошкентликлар учун тўрт қават. 80 квартиралик турар жой биносини қуришмоқда. Жамол қисқа вақт ичида бинонинг биринчи қаватидаги йирик панелларни бир-бирига пайванд қилиб бўлди.

Эрта тонгдан то кечгача меҳнат қилиб, йигит кундан-кунга иш унумдорлигини оширмоқда. Қурувчилар ўртасида ўз меҳнати, қалб ҳарорати билан бошқаларга намуна бўлаётган йигитнинг режалари катта. У ўқишни тамомлагач Политехника институтининг қурилиш факультетида ўқимоқчи.

П. НИШОНОВ.
О. ҒОФУРОВ.

Тиришқоқ қиз

Фрунзе районига қарашли 49-универмагга кирсангиз ажойиб, хушмуомала кишиларга дуч келасиз. Улар сизга парвона бўлишади. Райҳон Исаева ҳам шундай ширинсухан сотувчилардан. Бу қиз галантерия бўлимида хизмат қилмоқда.

У бундан уч йил олдин ўнинчи синфни тугатиб, савдо ходимлари тайёрлаш курсига кирди. Ўқишни муваффақиятли туғаллаб, шу магазинга йўлланма олди. Секция бошлиғи Зуҳриддин Насриддинов унга савдо ишларини билиб олишда яқиндан ёрдам берди. Райҳон ишлаб туриб, билимини ошириш иштиёқида савдога оид китобларни ўқиб юрибди. Чунки, Райҳон савдо институтига кириш учун тайёргарлик кўрмоқда.

Уни ҳамма тиришқоқ қиз деб атайди.

С. МУСАҲУЖАЕВ.

Тошкент йўлдош шаҳри Сергелида жангчи қурувчилар кўркам турар жой биноларини барпо этмоқдалар.

Суратда: коммунистик меҳнат бригадасининг қурувчиларидан (чапдан) бригадир М. Трунавичус ва унинг ҳамкасблари оддий солдат И. Багданнас ва А. Денисовлар.

В. Дубровченко фотоси.

ИНСОН ОДОБИ БИЛАН...

Йигитлар нега севади?

Одатда севги кўр бўлади, дейишади. Шу гап ростмикин? Келинг севишганларни кузатайлик. Ана у скамейкада ўтирган қиз билан йигит ҳусни, ёши, бўйи, басти бирбирига жуда ҳам монанд, мана бу қўл ушлашиб кинога кириб кетаётган йигит қиз ҳам. Қизчасини етаклаб кетаётган ёш, чиройли жувоннинг эри эса, истараси иссиқ, салобатли, лекин ундан чамаси 10-12 ёш катта. Ҳуллас, севишганларнинг ҳаммаси ҳам ташқи қиёфаси жиҳатидан бирбирига тўла уйғун бўлавермайди. Шунинг учун ҳам муҳаббат ҳаммавақт ҳам ҳусн танлайвермайди, деган маънода уни «кўр» деб тушуниш мумкин. Лекин, келиннинг ички гўзаллигини кўришда, қалбга мос қалб танлашида-чи? Бу саволга қуйида жавоб берамиз.

Биз 1965 йил давомида Тошкент шаҳар никоҳ уйида севишганлар билан турли саволлар бўйича ёзма (анкета орқали) ва оғзаки суҳбат ўтказдик. Ана шу ўрганишда бизни қизиқтирган масалалардан бири Совет ёшлари севгисининг мотиви яъни йигит ва қизлар бир-бирини қандай хусусиятлари учун севади деган масала бўлди. Шу мақсадда биз 100 жуфт севишган куёв-қайлиқ билан суҳбатлашдик. Биз бу гал фақат йигитларнинг севгиси мотивини ёритиш билан чекланамиз.

Энг аввал шуни айтиш керакки, «қайлиғингизни қайси фазилатлари учун севасиз»? деган саволга бирор йигит ҳам фақат қизнинг жисмоний гўзаллигининг ўзинигини кўрсатмайди. Бу асло йигитларнинг маънавий қашшоқлиги, эстетик дидсизлик белгиси эмас. Аксинча йигитлар инсон гўзаллигини, қизларнинг гўзаллигини янгича, бекиёс кенг, бой тушунадилар. Улар қизларнинг ташқи қиёфасигагина эмас, маънавий дунёсига, ахлоқий, психологик бойлигига — ақл, хислатлар бойлигига чуқур назар ташлайдилар. Бу уларнинг жавобларида яққол кўриниб турибди. 7 куёв биз қўйган саволга қизнинг замонавийлигини кўрсатади. Зотан, бу қизларга нисбатан энг юқори талабдир. Чунки, замонавийлик ғўла маънода олганда қизларимизнинг илғор қисмига хос маънавий қиёфадир. Йигитларимиз «замонавийлик» деб нимани тушунадилар. Улар қизларнинг ташқи қиёфасига хар қачонгидан кўра катта эътибоо бермоқдалар. Қизларнинг табиий ҳусндор бўлишини исташ ўз-ўзидан равшан. Лекин, йигитларимиз, севгиси учун чиройли ҳусннинг ўзигина етмайди. Қизларнинг табиий ҳуснига жило бериб турувчи ҳозирги замон эстетик қарашга мос ташқи қиёфа-чиройли, янги модадаги кийим, причёскалар, хулқ-манераси, — замонавийликнинг таркибий қисмидир. Дарҳақиқат, ўзи табиатан дуппа-дуруст бўлса ҳам пала-партиш кийинадиган, ташқи қиёфасига бефарқ қиздан қандайдир маънавий қолоқлик анқиб туради. Лекин, замоновий ташқи қиёфани тўғри тушуниш, онгли ўзлаштириш керакки, акс ҳолда қошни қора қиламан, деб, кўзини нобуд қилиб қўйиш мумкин. Бир врач шундай воқеани айтиб берди. «Тез ёрдам» машинасида касалхонага бошидан қон оқиб турган бир қизни олиб келишган. Агар у қиз гўзалликни тўғри тушунса, касалхонага тушмас ҳам экан. У сочини кўпайтираман деб орасига шиша банка қўйган экан. Ахир, бу ҳолда автобусда юриш хавфлику. Ўзим трамвайда бошқа бир воқеанинг гувоҳи бўлдим Сочини чамбарак қилган қиз олдинга қараб турарди. Сочи икки хил: ўзининг сочи қоп-қора, чамбаракнинг ичида эса мош-гурунч соч. Сунъийлик, сохталик ҳеч қачон, кишига чинакам ҳусн бахш этолмайди. аксинча, чинакам гўзалликни бузади холос.

Чиройли кийинишнинг ҳам замонавийлик белгиси эканини айтдик. Чиройли кийиниш эстетик талабгина эмас, ахлоқий талаб ҳамдир. Бошқача айтганда кийим кишининг ўзига ярашиб туриши, унинг ёшига, рангига, гавда тузилишига мос бўлиши керак. Лекин кийим ахлоқ-одобни сақлашни ҳам таъминлаши керак. Масалан, кўчада ёки меҳмон олдида чиройли ҳалатда юрсангиз, кийимингиз эстетикага мос бўлгани ҳолда бу ахлоқсизлик.

Табиат ва жамият хаётининг хилма-хил соҳаларида кенг билимлари, ҳаётга турмушга кишилар орасидаги муносибатга илғор қарашлар — замонавийликнинг муҳим таркибий қисмларидир. Йигитларимиз оилавий турмушни, эр-хотин орасидаги муносабатни кўпқиррали маънавий муносабатсиз тасаввур қилолмайдилар. Улар учун турмуш уртоғи турмушда, меҳнат ва ижтимоий фаолиятда энг яқин ёрдамчи, ҳамкор. Йигитларнинг бу талаби уларнинг ўзлари ва қизларининг ҳозирги бекиёс бой маънавий қиёфаси ифодасидир.

Йигитларимизнинг катта кўпчилиги қизларнинг ахлоқий фазилатларини асосий ўринга қўядилар. Мана қаранг биз берган саволга 27 йигит қизнинг «яхши характерини», 22 йигит «камтарлиги ва соддалигини» 8 та йигит «яхши одоби, хулқи»ни, 6 йигит «яхши хулқи ва ҳуснини», 4 йигит «бошқаларга яхши муомаласи»ни кўрсатади. Бошқача қилиб айтганда, биз суҳбатлашган 100 куёвдан 67 таси ўз қайлиқларини чиройли ахлоқий фазилатлари учун севадилар. Албатта, бу йигитларга севгилисининг ҳусни бефарқ эмас. Уларнинг қайлиқлари хам ўзлари учун гўзал, чунки улар қайлиқларининг ҳуснини уларнинг гўзал ахлоқий фазилатларида кўрадилар.

Биз суҳбатлашган, севишган куёв-келинлар ташқи қиёфаси жиҳатидан бир-бирига монандлик даражаси ҳар хил. Лекин уларнинг ички маънавий дунёси, — фикрлари ахлоқий қарашлари, ҳиссиётлари бир-бирига жуда яқин.

Янги замоннинг буюк гениyси К. Маркс қизлари тузган анкетадаги «Аёл кишида сиз нимани қадрлайсиз?» деган саволга «Аёллик нафосатини», деб жавоб берган эди. Аёллик нафосати — жисмоний нафисликкина эмас, у шу билан бирга маънавий нафислик, нозик табиатлилик, яхшигина эмас, гўзал характер — хушмуомала, ширинсуханлик, хулқ ва ҳаракатлар нафислигидир.

Бу ахлоқий фазилатлар йигитларимизнинг қизларга бўлган севгиси таянчларидир.

Социализм ва коммунизм қуриш процессида аёлларнинг ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида эркаклар билан тенг иштирок этиши натижасида совет аёллари характерида мутлақо янги характер хислатлари шаклланди. Меҳнатда илғорлик, қаҳрамонлик, активлик ва ташаббускорлик каби қатор ижтимоий фазилатлар ана шу янги характер сифатларидан. Шу билан бирга социализм ва коммунизм қуриш жараёнида аёллар турмуш шароитининг яхшиланиши, маданий савиясининг ошиши, эркаклар ва аёллар орасида янги, коммунистик ахлоқий — эстетик муносабатлар шаклланиши билан «аёллик нафосати»ни ташкил этувчи фазилат ва хислатлар ҳам бекиёс камол топди, бойиди.

Бироқ, кундалик тарбиявий ишимизда кўпинча аёлларимизнинг ижтимоий фазилатларини — меҳнатда илғорлиги, активлигини ҳақли равишда кенг тарғиб қиламиз-у, лекин уларнинг аёлларга хос хусусиятлари, фазилатларини — аёллик нафосатининг янада ривожлантирилишига етарли эътибор бермаймиз. Ваҳоланки, оиланинг мустаҳкамлиги, жамиятимиз равнақи, эркаклар билан аёллар орасидаги гўзал муносабатларнинг ривожланиши кўп жиҳатдан аёлларимизда «аёллик нафосати»нинг қай даражада ривожланганига боғлиқ. Кундалик турмушда айрим ёшларнинг «аёллик нафосати»ни мутлақо тушунмаслиги ёки нотўғри тушуниши хилма-хил хунук формаларда намоён бўляпти. Аёллик нафосатини қадрламаслик оналик ролини унутиб эркакларга ўринсиз тақлид қилиб, папирос чекиш, арoқ ичиш ана шу хунук ҳодисаларнинг кўринишларидир.

Масалан, радиода тез-тез бериб туриладиган, совет аёлларига аталган ашулаларнинг бирида «Бизнинг қизлар эркин қизлар, асло эрига қул бўлмас» деган мисра бор. Бу ибора социалистик оиладаги эрхотин орасидаги муносабатни характерлашга мутлақо яроқсиз, архаик ибора, эрхотин орасидаги муносабатнинг нотўғри тушунилишига олиб келади. Бундай «назария» айрим аёлларимиз онги ва хулқида ҳам учраб туради. Айрим аёллар фикрича, хусусан, ёшлар орасида эрга нисбатан хушмуомала бўлиш, у билан бамаслаҳат иш тутиш, ғамхўрлик қилиш «қуллик» эмиш. Эр-хотин орасидаги тенглик ва мустаҳкамликни бундай нотўғри тушуниш аёлнинг эрига нисбатан муайян хулқи тарзида қўпол муомалалик, қайсарлик, ўзбилармонлик тарзида намоён бўладики, бу эр-хотин муносабати, оиланинг мустаҳкамланишига жуда катта зарар келтиради.

Совет аёлларида характернинг ижтимоий ходимга хос фазилатларини ривожлантириш билан бирга аёллик нафосатини тарбиялаш, эрларининг умр йўлдоши ва оналик роли талаб қиладиган фазилат ва хислатларни ҳам тарбиялаш коммунистик тарбиянинг муҳим соҳаси бўлиши керак.

У. ТОШТЕМИРОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

РЕВОЛЮЦИЯГА МУТЛАҚО ДАХЛИ ЙЎҚ

Икки ойдан буён Пекин бошлиқлари махсус «хунвэйбинлар» отряди (қизил соқчилар) воситаси билан бутун Хитой бўйлаб «улуғ пролетар маданий революцияси» деб аталган сиёсий кампанияни ўтказмоқда.

Аммо хитой ўсмирлари ва ёшлари қилаётган бебошликлар на маданият, на революцияга мутлақо алоқадор эмас. Бу маданиятга қарши, революцияга қарши салб юришини эслатади. Пекиндаги машҳур «Вофоси» («Дам олаётган будда») музей-ибодатхонасидаги Хитой усталари томонидан бундан олти юз йил муқаддам қўйилган будданинг мис ҳайкали атрофида «феодал маданият» — «дам олаётган будда атрофидаги кишиларнинг» парчаланган қолдиқлари ётибди. Унинг ёнидаги бошқа залларда парчаланган тош мифологик тасвирлар, ибтидоий хитой донишмандлари томонидан ёзилган плиталар парчаланиб ётибди. Пекин паркидаги машҳур «Ихэюань» галлереясида қадимги хитой амалдорларининг турмушини ифодалайдиган суратлар бўяб ташланди. «Қизил соқчилар» уларнинг ўрнига Мао Цзэ-дун асарларидан олинган сўзларни ёзиш ёки давр руҳига жавоб берадиган» картиналарни чизишни талаб қилдилар.

«Маданий революция» минг йиллик маданият ёдгорликларига бориб тақалди. Масалан Ухань шаҳар паркларидан бирида таниқли ибтидоий шоир Цюй Юанга қўйилган ёдгорлик «хунвэйбинлар»нинг таъбири билан айтганда, хитой ерида феодалларга хизмат қилган киши учун ўрин йўқ, деган баҳона билан калласи танидан жудо қилинди.

«Қизил соқчилар»нинг талабига кўра Наньчан шаҳридаги «китоб безаш устахоналарининг» рассомлари завод ва қишлоқларга «Мао Цзэ-дун ғояларини пропаганда қилиш. Мао Цзэ-дун сўзларидан парча келтириш ва революцион шиорлар ёзиш» учун жўнатилган. Шунингдек бу рассомлардан «раис Маодан цитата ёзувчи пункт» ташкил қилинди.

Пекин ва провинциялардаги китоб магазинлари бўшатилиб, миллионлаб китоблар «қизил соқчилар» томонидан куйдириб ташланди. Бу ерда сўз қадимги ва ҳозирги замон хитой обидалари, шунингдек. классик ва ҳозирги замон чет эл таржималари тўғрисида бормоқда.

Ҳозирги замон ажойиб хитой ёзувчилари Ян Хань-шэн, Чжао Шу-ли ва Ла Шчэ томонидан ёзилган асарларни «хунвэйбинчилар» буржуазия ва ревизионистик китоблар деб эълон қилишди.

Пекин бошлиқлари «эски» маданият ва идеологияни инкор қилиб, ўсиб келаётган ёш авлодни нимага ўргатиб, нима билан тарбияламоқчи. Мактаб ва олий ўқув юртларидаги таълимни реформа қилиш буни ёрқин исботлайди. Шу йилнинг 18 июнида «Жэньминь жибао» газетаси шундай деб ёзган эди:

Бошланғич мактабларда таълимнинг биринчи босқичида раис Мао нутқларининг тўпламини ўрганилади, таълимнинг иккинчи босқичида анча тўлатилган тўплам билан уч мақола —«Бетьюн хотираси», «Юй Гун тоғларни ағдарди» ва «Халққа хизмат қилайлик» ўрганилади.

Иккинчи босқичдаги мактабда раис Мао мақолаларининг тўплами ва бошқалар ўрганилади.

Олий ўқув юртларида раис Маонинг танланган асарлари ўрганилади.

Агар жазаваси тутган «қизил соқчилар» беш минг йилдан ортиқ тарихга эга бўлган ўз халқи маданиятига шундай муносабатда бўлса, улардан жаҳон маданиятига ҳурматни кутиш қийин.

«Қизил соқчилар», деб ёзади «Юманите» газетаси, Бах, Моцарт. Бетховен, Лист, Шопен, Чайковский, Шостакович ва кўпгина хитой композиторларининг асарларини қоралаб, «феодал буржуазия ва ревизионистик руҳда ёзилган бу асарлар пластинкасини ишлаб чиқариш ва сотишни тўхтатишни» талаб қилишди.

Шекспир, Бальзак, Толстой сингари жаҳон адабиётининг фахри бўлган кўпгина ёзувчилар ҳам шундай таъқибдан холи бўлишмади... Шанхайда Пушкинга, Нанкинда Суня Ятсенга ўрнатилган ёдгорлик олиб ташланди. деб ёзади «Юманите» газетаси.

Фактлар мана шундай. Бу ҳақда телеграф агентликлари ҳабар бериб, жаҳон матбуотида кўплаб мақолалар ёзилмоқда. Табиийки, шу фактлар туфайли француз газетаси «Юманите» жуда тўғри хулоса чиқарган: «Пролетар маданий революцияси» ишчилар ва деҳқонлар оммасининг иштирокисиз давом этмоқда. Пекинлик раҳбарлар группаси уларга мурожаат қилиш у ёқда турсин, аксинча улар ўз ишлари билан шуғулланиб, ҳалақит бермасликларини талаб қилмоқда».

Буларнинг ҳаммаси — ўтмишдаги миллий ва жаҳон адабиётидан воз кечиш. Пекин бошлиқларининг топшириғига биноан ҳаракат қилаётган «хунвэйбинчилар» отряди, — катта ташвиш туғдиришидан жаҳондаги барча коммунистик партиялар ва прогрессив жамоатчилик ташвишланмоқда.

Испания коммунистларининг газетаси «Мундо обреро» яқинда шундай деб ёзди:

Хитойда «улуғ пролетар маданий революцияси» деб аталган нарса бизга марксизм классиклари ва ҳар хил революциялар тажрибаси ўргатган тушунчани бузиб кўрсатади... «қизил соқчиларнинг» Лин Бао томонидан кўтарилган ҳақиқий «маданий революция» доираси ҳақидаги тушунчалари Мао Цзэ-дунни улуғлашдан нарига ўтмади. Улар музейларни бузиб, санъат обидаларини йўқотишмоқда, китобларни куйдириб, муҳаббат ва гўзалликни буржуазия «иллати» сифатида қораламоқда. Улар Бальзак, Толстой, Шекспир ва Стендални ҳам капиталистлар рўйхатига ёзишди. Улар «эски маданиятни» ўлимга маҳкум этиб ва йўқотиб раис Мао асарларини нашр этишни «энг шуҳратли, энг зарур ва энг аҳамиятли, бизнинг давримизга тааллуқли бўлган вазифа» деб ҳисобламоқдалар. Бу вайронгарчиликлар оқибати тўғрисида гапирмаёқ шуни айтиш лозимки, маданият проблемаларини бундай ҳал қилиш марксизм ва ленинизмга мутлақо ётдир».

Коста-Рика Халқ авангарди партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Мануэль Мера Вальверде Сан-Хоседа журналистларга шундай деди: Хитойдаги воқеалар «демагогика ва антимарксистик пропаганда туфайли вужудга келган коллектив телбаликдан иборат. Қандайдир доҳийни ярим худога айлантириш, унинг шахсий дунёқарашини табиат қонуни деб эълон қилиш, бу мутлақо илмий фикр юритишдан узилиб қолган нарсадир...»

Австралия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Лори Ааронз айтдики, Хитойда бўлаётган воқеаларни коммунизм ғоялари ва принципларига карикатурадан бошқа нарса деб бўлмайди. Шу билан бирга, дейди у, бу ишни Хитойнинг ички иши деб қараб бўлмайди, чунки хитой бошлиқлари бутун жаҳон афкор оммаси олдида коммунизм ғояларини балчиққа ташламоқда. «Пролетар маданий революцияси» деб аталган нарса на пролетар, на революцион маданий революция бўлолмайди. У майда буржуазия фанатизми билан тўлиб-тошиб ётибди. Бу «маданий» революция эмас, балки жаҳолат деб, ҳисоблайди Л. Ааронз.

Дания Компартиясининг раиси Кнуд Есперсент Данияда чиқадиган «Экстрабладет» газетасига берган интервьюсида шундай деди: «Хитойда бўлаётган ҳодисалар на маданият, на революцияга мутлақо алоқадор эмас. Бу анархия холос. Менинг фикримча, ибтидоий маданият мамлакатида шундай, ҳодисанинг рўй бериши фожиадир».

Жаҳондаги коммунистик ва ишчи партиялар Пекин бошлиқлари ва уларнинг «маданий революциясининг» антисовет йўналишини кескин қораламоқда.

«Совет Иттифоқи ва унинг революцион партиясини кимки ревизионизмда айблаб, бўҳтон қилса, у жаҳон революцион ҳаракатига нисбатан сиёсий жиноятга йўл қўяди. Кимки, вьетнам халқини Америка империализмига қарши ягона фронтни мустаҳкамлаш ва ташкил қилишдан бош тортса, у АҚШ империалистларига ёрдам бериб қаҳрамон вьетнам халқининг манфаатларига футур етказади», деб ёзган эди шу йилнинг 5 октябрида ГДРда чиқадиган пойтахт газетаси «Берлинер цайтунгда» профессор Г. Эйслер.

«Биз жуда катта афсусланиш билан эътироф этамизки, — дея давом эттирди Г. Эйслер.— хитой бошлиқларининг сиёсати хитой халқини — энг яқин дўсти ва энг кучли революцион ҳаракат — Совет Иттифоқига қарши қаратишдан иборат. Биз бу хитой бошлиқларига қатъий равишда деймизки — Совет Иттифоқига қарши тухмат компаниясига чек қўйинг! Социалистик лагерьни бўлиб юборишга қаратилган уринишни тўхтатинг! Ишончимиз комилки, оқибатда революцион онг хитой бошлиқларининг авантюристик сиёсати устидан ғалаба қозонади. Хитой халқининг шавкатли ўтмиши бунга асос бўла олади».

Италия коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Жоржо Наполитано «Ринашита» журналида босилган мақоласида жумладан шундай ёзади: «бизнинг барча ўртоқларимиз (италия коммунистлари. — **Ред.**) хитой бошлиқлари томонидан қўллаnaётган антисовет компанияси қанчалик хато, қанчалик хавфли эканлиги, уларнинг антиимпериалистик кучларни бўлиб юборишга қаратилган ҳаракатлари, халқаро социалистик мамлакатлар билан бир фикрга келишиш ва ҳамжиҳатликнинг барча формалари, жумладан Вьетнамдаги америка агрессиясининг кучайиб кетишига жавобгарлик нимадан иборат эканлигини яхши тушунадилар.

Биз ўз обзоримизни Ливанда чиқадиган «Аль-ахбор» газетасининг сўзлари билан тугатамиз: «улуғ пролетар маданияти» демагогия ва анархизмнинг энг жирканч тури, улуғ хитой халқининг маданий меросига доғ тушириб, социализм ғояларини бузиб кўрсатадиган туридир...».

ЙЎЛ-ЙЎЛАКАЙ

Қўллари енг ичида

11-ошхонага қарашли 10-чойхонага кирдиг-у, ҳанг-манг бўлиб қолдик. Бу ерда ўтирган элликка яқин одамнинг қўллари енг ичида. Баъзилари қўлни оғизга яқинлаштириб, кувв-кувв деб қўяди. Баъзилари тилини узун қилиб, ниманиди ялайди.

Бола-чақа, уй-рўзгор, қавму қариндошларини унутган бу кимсаларнинг фикру ёди тутқун жониворларга — яъни беданаларга қаратилган эди.

Чойхона деворларига кўз ташлаймиз. Ҳар ер-ҳар ерга шиорлар осиб қўйилибди. Бу ерга кирганларнинг бирортаси ҳам уни ўқиган эмас. Чанг босиб ётибди, холос. Мана, улардан бири: «Тозалик — соғлик гарови». Бу гапни ўқиб, кўча деразалари олдидаги столларга қарадик, устида майда-майда оқ нарсалар думалаб ётибди. Кўриб, беданaнинг тўрқовоғи ичидаги нарсалар эсга тушади. Нима, бу столларнинг устида ҳам бедана уриштиришганми?! Ундай эмас экан! Беданаларнинг оёқ чигилини ёзиш учун уларни шу ерда ўйнатишипти, холос.

Ташқарига қоронғулик туша бошлади. Беданабозлар эса тарқалишни ҳамон хаёлларига келтираётганлари йўқ. Қиттай-қиттай отишиб, беданаларнинг таърифини қилиб ўтиришпти. Ахир, ҳеч ким мушукларини пишт деяпгани йўқ-ку, нахотки қўзғолишса!

Чойхонами, майхонами?

Хадра билан Чорсу оралиғидаги 23-ошхонага қарашли чойхонада бундан беш баттар манзарани учратдик. Чойнак-пиёлаларнинг чири босиб кетганини, стол устидаги балиқ қилтаноқларини қўяверинг! Бурчак-бурчакларда оқу қизил ичиб, валдираб ўтирганларга нима дейсиз?! Чойхоначининг улар билан заррача иши йўқ. Нега уларга бирор гап айтаркан?! Ғинг деса, пиёнлар шишаларни бермай қўядилар-а?! Ахир, шиша чойхоначининг чўнтагига пул бўлиб тушади-ку!

Сўзимизнинг охирида Октябрь ошхоналар трестидаги раҳбар ўртоқларнинг қулоқларига шундай демоқчимиз:

— Биз юқорида таъриф этган чойхоналарга бора кўрманглар. Боргудек бўлсанглар, тартиб ўрнатаман деб анча-мунча тер тўкишларингиз турган гап.

У. ЮСУПОВ,
Ҳ. ҲАКИМОВ.

ШАНБА ОҚШОМИДА

ПАЗАНДА МАСЛАҲАТИ

Ошқовоқ манти

Кўпинча манти фақат гўштдангина тайёрланарди. Ҳозир эса ошқовоқ манти ҳам тайёрланадиган бўлиб қотди. Баъзи хонадонларда тайёрлаганларида эса, қовоқни қириб, шарватини сиқиб, турупини ҳамирга тугиб манти пиширишади. Бундай қилиш хато. Ошқовоқнинг энг фойдали моддалари, айниқса, шакари ўша шарватида бўлади. Мободо қовоқ манти егингиз келиб қолса, қуйидаги қоидага риоя қилиб тайёрланг:

Бунга албатта «достор» ёки «картошка қовоқ» ишлатилади. Қовоқни ёриб, кубик, яъни «нўхотча» қилиб тўғрайсиз. Паловга сабзи тўғрагандек «сомонча» усулида тўғрасангиз ҳам майли. Бунга туз, майда қалампир ёки мурч, тўғралган пиёз ҳамда чопилган думба ёғ, яхшиси жизза қўшиб аралаштиринг.

Мана шу масаллиқдан мантилар тугиб, қасқонга терасиз ва 35-40 минут давомида пишириб оласиз. Мантиларни қасқонга терганда аввало лаппакларни ёғлаг ва ҳар бир манти атрофида бир, бир ярим сантиметр оралиқ қолдириб жойлаштиринг, акс ҳолда мантилар лаппакка ва бир-бирига ёпишиб қолади.

Хамирни бундай тайёрлайсиз: тоғорачага тухум чақиб илайсиз, сўнг номокоб қўшасиз, унни қисм-қисмлаб солиб, қаттиққина хамир қорасиз. Буни сочиққа ўраб қўйинг, 10-15 минут туриб турсин. Шундан сўнг ўқлов ёрдамида ёйинг, қалинлиги 2 миллиметрча бўлсин, кейин уни энибўйи ўн сантиметр келадиган қилиб, жилдларга кесинг.

Масаллиқ: 1 килограмм ошқовоқ қиймасига 4 бош пиёз, 1 чой қошиғида туз, 1 чой қошиғида мурч, 150 грамм думба ёғ ёки 1 стакан жизза керак бўлади.

Хамир учун: 500 грамм ун, 2 дона хом тухум, 1 чойқошиғида туз, талабга кўра сув олинади.

◆ ◆

Оғзи маҳкам бекитилган шишадаги кунгабоқар ёғини уй шароитида икки ойдан ортиқ сақлаш мумкин эмас. Оғзи очилган шишадаги ёғни эса, бир ой ичида тамомлашга ҳаракат қилиш керак. Бўлмасам ёғнинг сифати бузилади.

* * *

Сабзи узоқроқ сақлансин десангиз ерга кўмаётганингизда орасига бош пиёзнинг пўстидан ташлаб юборинг.

* * *

Сабзи билан пиёзни қовураётганингизда озгина қум шакар солсангиз масаллиқ яхши қизаради.

* * *

Полга тўкилган сиёҳ доғини лимон кислотаси билан тозалаш мумкин.

Сонетлар

Барот БОЙҚОБИЛОВ.

Асримни асабий, дейди одамлар,
Унинг сўзларида темир чақини.
Бир буюк қудрат-ла асрим одимлар,
Кўзларида ёнар қуёш ёлқини.
Асрлар ғамига қўйгандек нуқта,
Эрк гимнин чалди у, исёнкор қўл-ла,-
Тожу тахтни яксон қилди бир йўла.
Асрлар кўрмаган чўнг Инқилоб-ла.
Қўрғошин парчаси қалбларда қолди,
Бўса оташидан ёнмади лаблар.
Маҳбублар мактуби ўтда йўқолди,
Мармарга айланди миллионлаб алплар.
Йигирма биринчи асрнинг дарди
Асримни асабий қилиб юборди.

* * *

Муҳаббат гулини этгали ҳадя
Учрашган чоғимиз қувноқ кўрсайдим.
Ишқингни ардоқлаб дилимда, барно,
Қалбингни қалбимга иноқ кўрсайдим.
Боғларда ёнма-ён кезганда икков,
Фироқ дарёсидан йироқ кўрсайдим.
Қалбингда ёнганда ишқ солган олов,
Бийрон тилгинангни сайроқ кўрсайдим.
Жилвагар юзингга боққан чоғимда,
Хумор кўзларингда чақмоқ кўрсайдим,
Лабингни бўсага чанқоқ кўрсайдим.
Севгимни оламга этсанг ҳам достон
Туғилган кунимда қўноқ кўрсайдим.
Қалбингни қалбимга иноқ кўрсайдим.

* * *

Зилзила зарбидан қуласа бино,
Янги бир иморат қурмоқлик мумкин.
Тоғ бўғиб қолганда тўхтаса дарё,
Уни ўз йўлига бурмоқлик мумкин.
Булоқни бекитиб қолса харсанг тош,
Игнадай кўзини очасан бир кун.
Қора илон ногоҳ сочганда заҳар
Давосин кимдандир топмоқлик мумкин.
Униб чиқмай қолса сепган уруғи
Такрор экар уни жафокаш деҳқон.
Ўчиб қолса агар ўчоқда чўғи
Бир гугурт чертилса ловуллар гулхан.
Бевафолик қилса ёринг, мобода
Давосин топмайсан икки дунёда.

Ленин орденли Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театри саҳнасида В. Шекспирнинг «Қирол Лир» трагедияси муваффақиятли равишда ўйнаб келинмоқда.

Суратда: спектаклдан бир кўриниш.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

ЯНА...

Яна сенга тушди-ю кўзим,
Яна дардим туғилди янги.
Бир пайт эдинг менинг юлдузим,
Бугун кимга сирдошсан энди...
Ҳамдамгинам дер эдим сени,
Ҳамдардгинам дер эдим сени,
Бошгинамни кўлингга олиб.—
Сочларимни силардинг менинг...
Хаёл билан яшардик икков.
Бахт ҳақида ўйлар сурардик,
Гўё бўлиб, келину куёв,
Ўзимизча уй ҳам қурардик.
Ишонмасдан ҳеч кимга сени,
Асрар эдим бегона кўздан,
Ким ўйлабди ўшанда мени—
Айрилар деб шундай юлдуздан...
Фақат бўлиб, ширин хотирот—
Сени ёниб, суйганим қолди.
Эсга тушса кўтариб фарёд—
Алам билан куйганим қолди...

Яна сенга тушди-ю кўзим,
Яна дардим туғилди янги,
Бир пайт эдинг менинг юлдузим,
Бугун кимга сирдошсан энди?..

* * *

Сени ўйлаб тунларим бедор—
Ўтар десам, кулганинг-кулган.
Сени ўйлаб чекаман озор—
Десам агар, кулганинг-кулган.
Дугонангга айтсам арзи-дил,
Кутинг дейди, кутинг кўнади.
Қандай қилиб топарканман тил...
Кунлар ўтар, дардим унади.
Сўз бошласам куласан фақат,
Парвойингга келмас ёнишим...
Айт-чи, гулрў, эй сарвиқомат,
Не-ла, тугар бу савдо ишим?...

Сафар БАРНОЕВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

Янглишмайдиган дегустаторлар

Кўпгина шаҳарларда, шу жумладан Францияда «дегустаторлик» касби бор. Бу касбдаги кишилар винонинг таъми, тайёрланган йили, жойи ва сифатини аниқлаб берадилар.

Бу эса кишидан табиий истеъдод, узоқ ва чидам билан ўрганишни талаб этади .Бу соҳада хатосиз ишлаш жуда қийин

Айтишларича, Шампан шаҳрида қизиқ воқеа рўй берган. Қандайдир савдогар винони текшириб бериш учун иккита машҳур дегустаторни таклиф қилади. Уларнинг ҳар бири бошқасининг жавобига мос жавоб бераверади. Бир бочка вино бракка чиқади.

— Бу ажойиб вино 1953 йилги брунд виноси, — дейди бир эксперт, — лекин енгил металл ҳиди билан бузилган.

— 1953 йилги брунд виноси, — тасдиқлаган иккинчиси, — сифати жуда яхши, лекин шохнинг мазаси келяпти.

Сотувчи уларни юзлаштирган,

—Металлнинг ҳиди.

— Шохнинг мазаси.

Экспертлар бўш келишмади. Уларнинг ҳар бири ўз гапини тасдиқлаган. Бочкадаги винони тўкишга мажбур бўлишган. Бочканинг тагидан дастаси шохдан қилинган пўлат пичоқ чиққан.

АТИРГУЛ

Кейинги йилларда шаҳар ва қишлоқлардаги кўча-кўйлар, хиёбонлар, парклар, бульварлар, ҳовли-жойларда борган сари кўпайиб, атрофга ҳусн бериб турадиган оромбахш атиргуллар кимни ўзига шайдо қилмайди дейсиз. Бу эса кишиларга фақат зийнат эмас, ҳикмат ҳам ҳосил қилиб соғлиғимиз учун хизмат қилади. Атиргулларнинг 400 тача нави бор. Республикамизда атиргулларнинг жуда кўп хили учрайди.

Республикамиз фанлар академиясининг ботаника боғида, ТошДУ нинг ботаника боғида, шаҳар гулчилик муассасаларида, пионер уйларида, паркларда, дам оладиган жойларда ва гул ҳаваскорларининг ҳовлиларида кўп турли атиргуллар ўстирилади.

Халқимизнинг атир гулларга бўлган талаби йилдан-йилга ошмоқда. Уларнинг яна ҳам кўркам, хушҳидли навлари етиштирилмоқда. Атиргулни наъматакка пайванд қилса ҳам бўлади. Бунинг учун наъматакдан пайвандтак тайёрланади. Пайвандтак тайёрлаш учун наъматакнинг мевасини ҳозирги пайтда — кузда йиғиб олинади Уруғи қумга кўмилиб, унга вақти-вақти билан сув сепиб турилади.

Сўнгра маҳаллий ўғит солинган ерга пол олиб, уруғ сепиб қўйилади. Ерга сепилган уруғ юзада қолмаслиги учун 2-3 сантиметр чамасида ўғит солинган тупроқ билан ёпилади. Вақти-вақти билан суғориб турилади.

Наъматакни баҳорда сепиш мумкин. Наъматак мунтазам равишда парвариш қилиниб, бегона ўтлардан тозалаб турилади. Наъматаклар ривожланиб, 2—3 та барг чиқарганда, улар махсус гул учун тайёрланган жойларга ораси 5—6 сантиметр чамасида қилиб, ўтқазилади. Ниҳоллар яхши тутиб олгунча суғориб турилади. Наъматак ниҳолларнинг бўйи 5-6 сантиметр бўлганда оралари чопилади. Сўнг ўғит берилади. Ниҳоллар шу тариқада парваришланиб, 5—6 мартаба қондириб суғорилади.

Наъматакнинг танаси бир сантиметр йўғонликка боргач пайвандга тайёрланади. Наъматакка президент, герберт, слава, луна, гуве, колумбия, талисман, фарбен, лени, мистирис, королева каби атиргулларни пайванд қилиш мумкин. Пайванд қилиш техникаси ҳам оддий. Бунинг учун пайванд пичоғи, қайчи ва ўраш, боғлаш учун лента, чипта бўлиши керак.

Пайванд ва пайвандтаклар пайванд қилишдан 5—6 кун олдин суғорилади. Сўнг наъматакнинг илдиз бўғими олдидаги тупроқ бир оз очилиб, унга бир дона бир йиллик куртак уланади. Кейин тупроқ билан кўмиб қўйилади. Бунинг учун пайвандтак пўстлоғи «Т» ҳарфи шаклида кесилиб, бир оз очилади. Худди шунга атиргул куртаги олиб ўрнатилади. Уланган жойи пўстлоқ ёки чипта билан маҳкам боғланади.

Уланган атиргуллар 10—15 кунда кўкаради. Шунда тутган куртак бўртиб, кўк пўстлоқ ҳосил қилади. Уланган куртак яхши тутганда наъматакнинг ортиқча шох-шаббаси, тиконлари қирқиб ташланади.

Атиргулни пархиш йўли билан ҳам кўпайтириш мумкин. Лекин у унча қулай эмас. Президент, мир каби гуллар пархиш орқали кўпайтириш қийин. Учинчи кўпайтириш усули — қаламча орқали ўстириш. Лекин қаламчадан ҳам ҳамма гуллар кўкаравермайди. Кўпинча кун исиганда қуриб қолади.

Атиргулларни энг қулай кўпайтириш йўли пайванд ҳисобланади. Гуллар яхши парваришланиб турилса, 3—4 ёшида вояга етиб, чаман бўлиб кетади. Гулларга шира тушса, олтингугурт кукунига 10 процентли дуст аралаштириб чанглаш тавсия қилинади.

Баҳорда атиргулларнинг атрофи чопилиб, тозалаб қўйилади. Кекса навдаларни қирқиб, янги навдалар ўсиб, гуллаш учун қулайлик яратилади. Кузда атиргуллар 5—10 сантиметргина қолдирилиб қирқиб, тупроққа кўмилади. Ёки баҳорда барвақт кўкарсин дейилса, атиргулни бир метргача, президент гулларини эса, 4—5 метргача қўйиб, бута қилиб ўстирса ҳам бўлади. Бунда гуллар шохлаб, кўплаб очилади.

Атиргулларни хоҳлаганингизча ўстириб, гулзорлар яратиш. ҳовлимизни хушманзара жойларга айлантириш ўз қўлимизда. Келинг, гулларни кўплаб етиштирайлик.

М. ТУЙЧИЕВ.
Биология фанлари кандидати.

ЛИРИКА ДАФТАРИДАН

ЧАҚМОҚ

Терга ботиб булут чопмоқда,
Мен еламан тулпор чақмоқда.
Унинг олов жилови қўлда,
Ёғ-ёғавер, деб бурдим чўлга.
Чақмоқ минмоқ жуда хуш экан,
Кўзни очсам, булар туш экан.
Ё эртага, ё индин чақмоқ,
Буйруқ берсам, лаббай дер шу чоқ!

* * *

О, она ер, ким сени суйиб,
Кимлар жонин фидо этмади.
Қанча-қанча мардлар ўтмади.
Олтин бошин пойингга қўйиб.
Севганий-чун она юртини:
Қоронғида қолмасин гулшан, —
Деб, кул бўлса ҳам ёнар гулхан
Даст кўтариб бошида тунни.

* * *

«Биринчи ва охирги марта
Берилади одамга ҳаёт. —
Дер кексалар — мана қартая —
Мункиб қолдик биз ҳам ниҳоят.»
— Ҳаёт бизга берилган ахир
Нечун қолиб дунёда ўзи.
Биринчи ва сўнгги бор бенур
Ер қарига узатар бизни.

Тўртликлар

Минг хилда товлансин
Минг хил гул барги.
Бир хилда сарғайиб
Сўлади бари.

* * *

Ўзга ёққан ўтдан тафт олиб келдинг,
Бировлар ўтида етар исинмоқ.
Бошқалар ҳам энди исиниб олсин,
Вақт етди, ўзинг ҳам бирон олов ёқ.

* * *

Дўстим дер: ўғилчам ўйинқароқ, шўх,
На ором, на қўним, тиним билади.
— Ғам ема, қачоч у қуюлади деб,
Оқар сув бир лойқаб кейин тинади.

* * *

Қўй, қуйма, севмаса севмайди ул қиз.
Ўзганинг ишқини юракка экан.
Қанчалик уринма кесганинг билан,
Сув сира иккига ажралмас экан.

* * *

Йўқ, дўстим бизни ҳеч
Алдамас ҳаёт —
Одамлар бир-бирин
Алдайди фақат.

Нуъмон РАҲИМЖОНОВ.

ФРАНЦУЗ ЮМОРИ

— Янгиликдан хабаринг борми? Дўстинг Фернан кеча кечқурун роса ароқ ичиб, дарёга тушиб ғарқ бўлипти. Кўрдингми, ўзини тута билмаслик қандай натижаларга олиб боради. Бир кунмас-бир кун сен ҳам шундай бўлишинг турган гап. Ахир, уни ароқ ҳалок этди.

— Шошмай тур! Сен уни дарёга тушиб кетипти дедингми?

— Ха.

— У сувга тушганидан кейин ўлганми?

— Ха!

— Ана, кўрдингми, — деди тантана билан эри,— уни ҳалок этган ароқ эмас, сув!

* * *

Кичкина Робер онасидан сўрапти.

— Тўғрисини айтинг, бизни худо боқадими?

— Албатта, қарогим.

— Болаларни лайлак олиб келиши ростми?

— Жуда тўғри.

— Совғаларни Қорбобо тарқатадими?

— Турган гап.

— Қизиқ. дадамнинг нима кераги бор, бўлмаса?

Ҳ. ЖАЛОЛОВ таржималари.

— Диля, қиз болага папирос чекиш ярашмайди.
— О, сен модадан орқада қолибсан!

— Мени Валижон қандай севишини билсанг эди!
—А мени-чи!!

— Ҳой, мен сенга неча марта айтаман: мактабга сочингни олдириб кел, деб.

Рассом А. ҲОЛИҚОВ.

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

КИНО

Келгуси ҳафтада пойтахт экранларига бир неча янги фильмлар чиқарилади. Бу фильмлар томошабинларга нималарни ҳикоя қилади?

„26 БОКУ КОМИССАРИ“

Инглиз ва турклар, эсер ва меншевиклар, фанатик диний эътиқодлар қурбони бўлган 26 Боку комиссари ҳақида кўплаб қўшиқ ва афсоналар тўқилган. Совет ҳокимияти учун мардона курашган комиссарлар 1918 йили ваҳшийларча қатл қилинган эди.

Фильм воқеалари шундай тез ва кескин ривожланиб борадики, томошабин охиригача ҳаяжонланиб ўтиради.

Степан Шаумян билан унинг сафдошлари П. Жапаридзе, М. Азизбеков, И. Фиолетов, М. Корганов ва бошқаларнинг қаҳрамонлиги мамлакатимиз тарихида ёрқин саҳифа бўлиб қолган. Боку комиссарлари ҳақиқат учун курашиб, қаҳрамонона ҳалок бўладилар.

Асар «Мосфильм» ва «Озарбайжонфильм» студияларининг ҳамкорлигида яратилган. Режиссёр А. Ибраҳимов фильм халқ драмаси жанрида яратилганлигини айтади. Чиндан ҳам Боку комиссарларининг драматик тақдири халқ тақдири билан узвий боғлиқдир.

Шаумян ролини Владимир Самойлов, Азизбеков ролини Малик Дадашев, Жапаридзе ролини Тенгиз Арчвадзе ўйнаган.

Фильм сценарийсини Иса Гусейнов билан Марк Максимовлар ёзган.

„ДАЛАНИ ЗАБТ ЭТГАНЛАР“

Бу фильмни Канада кинематографистлари совет томошабинларига тақдим этишган. Фильм Канада тарихидаги энг фожиали давр — 30-йилларда рўй берган қурғоқчилик натижасида фермер хўжаликларининг вайрон бўлиши ҳақида ҳикоя қилади.

Оддий бир идора хизматчиси Дэн Гриринг оиласи ҳам бу кулфатдан четда қолмайди. Фильм мана шу оила фожиасини тасвирлайди.

Суратда: «26 Боку комиссари» ва «Далани забт этганлар» фильмларидан кадрлар.

ИНТЕРМЕДИЯ

Во ажаб

Корзинка кўтариб Қобил кириб келади. Ниманидир ўйлаб, чўнтагини ковлайди. Ҳайрон...

Қобил — И-е, кеча маош оливдим-ку?! Нимага сарф қилдим-а?! Эй, айтгандай, кеча Мулламирашникида базмда бўлувдим-у! Кайф устида ҳалиги ашулачига қистириб юборибмиз-да! (Ўйланиб қолади). Во ажаб! Энди хотинжонга нима дедик?! У киши талай нарсани буюриб, мана мени бозорга йўллаб турибдилар. Ақча бўлмаса.. (Шу пайт соз кўтариб бир ашулачи рўпарадан кела бошлайди).

Ашулачи (минғиллаб) — Созимни кўтариб келдим тўйингга...

Қобил — Ассалому алайкум, биродар. Ўзлариям ашулани зап айтарканлар-да! Базмни гули бўлдингиз гули! Энди ..

Ашулачи — Хизматларига тайёрмиз. Тўйпўйлари бормиди?

Қобил — Энди... Кеча анчагина отиб кўйибмиз... Энди... шу ўзингиз билан қадрдон бўлиб қолдик ..

Ашулачи — Хизматларига тайёрмиз...

Қобил — Ҳовлимиз мана шу ерда. Ўн учинчи уй... Энди... айтаверайми?

Ашулачи — Хизматларига тайёрмиз.

Қобил — Шу бир илтимос... Кеча ўзларига 110 манатни... ҳалиги... қистириб юборибмиз ..

Ашулачи — Саҳийлар ер юзига подшодир...

Қобил — Ана шундан 30 сўмгинасини қарзга бериб турсангиз. Уч кундан кейин 35 қилиб қайтарсам ҳам майли.

Ашулачи — Нима?! Йўлни тўсманг! Мен сизни танимайман! Йўқолинг! Бўлмаса, милисани чақираман! Йўлтўсар! (Ашулачи катта-катта қадам босиб жўнайди. Қобилнинг корзинкаси қўлтиғидан тушади)

Қобил — Во, ажаб! Энди хотинжонга нима дедик?!

Усмон ЮСУПОВ.

Қалбаки сигналлар

Нью-Йоркдаги Корнель университетининг доктори Жеймс Ллойд ҳашаротлар дунёсида «никоҳ фирибгарлари» борлигини аниқлади. Ялтироқ қўнғизнинг урғочиси эркак қўнғизнинг эътиборини жалб қилиш учун сигнал беради. У ўзидан нур чиқаради. Бу сигнал ўзига хос маълум частота ва узунликда бўлади. Эркак қўнғиз уни қабул қилиб, худди шу сигналдек жавоб қайтаради.

Лекин баъзи урғочи қўнғизлар бошқа турдаги қўнғизларнинг сигналларини ўзлаштириб олиб, бошқаларнинг ошиғини «тўрга илинтириш» учун фойдаланадилар. Бунга ишонган қўнғиз таклиф сигналини қабул қилса,, шу заҳотиёқ уни қўнғизлар ўраб олиб, еб қўйишади.

Дам олиш соатларида

ЎҚИЙ ОЛАСИЗМИ?

(БОШҚОТИРМА)

Айлана марказига томон йўналган 18 секторга ҳар қайсиси беш ҳарфли ўн саккизта сўз ёзиб чиқинг. Агар барча саволларга топган жавобларингиз тўғри бўлса, унда сиз қуюқ чизилган иккита чизиқ орасидаги айланада ўзбек халқ мақолларидан бирини ўқийсиз.

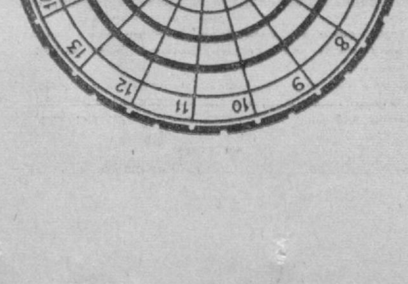

Сўзларнинг маънолари қуйидагича:

1. Ўзбек совет драматургиясининг асосчиси. 2. Оқ денгизга қуйилувчи дарёлардан бири. 3. Фасл. 4. Дурадгор асбоби. 5. Сувда сузиш усулларидан бири. 6. Э. Л. Войничнинг «Сўна» романидаги бош қаҳрамоннинг исми. 7. Ўзбек халқ чолғу асбобларидан бири. 8. Кура дарёсининг ўнг ирмоғи. 9. «Оқ олтин». 10. Ойбекнинг «Олтин водидан шабадалар» романидаги бош қаҳрамонлардан бири. 11. Киракаш автомобиль. 12. Музикали драматик саҳна асари. 13. Ёзув қуроли. 14. Билим манбаи. 15. Абдулла Қаҳҳорнинг «Синчалак» повестидаги бош қаҳрамон. 16. Сабзавот. 17. Чехословакиядаги шаҳар. 18. Химиявий элемент — кумушранг, ишқорли металл.

Тузувчи: Ҳамидулла АБДУЛЛАЕВ.

ГАЗЕТАМИЗНИНГ 8 ОКТЯБРЬ СОНИДА БОСИЛГАН КРОССВОРД-ШИФРОГРАММАНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

Вертикаль бўйича: 1. Қалам. 2. Компас 3. Арслон. 4. Лимон. 5. Трамвай. 7. Анероид. 11. Иртиш. 12. Вольтметр 13. Астрахань. 15. Суворов. 16 Мичурин. 21. Генла. 22. Спартак. 24. Графика. 27. Рилеев. 28 Диктор. 29. Артек. 31. Смена.

Горизонталь бўйича: 5. Трактор. 6. Арктика. 8. Қалай. 9. Сочет 10. Қалдирғоч. 14. Картон. 17. Истрия. 18. Муқимий. 19. Титов. 20. Сутка. 23. Комедия. 25. Спектр. 26. Январь. 30. Синтаксис. 32. Старт. 33. Емгир. 34. Крейсер. 35. Команда.

ШИФРОГРАММАГА яширилган мақол: «ЁМОННИ ТАНҚИД ҚИЛ, ЯХШИГА ТАҚЛИД ҚИЛ». (Уни ўқиш учун кроссворд жавобларидан калит ўрнида фойдаланиш йўли қуйидагича: каср чизиғининг ўнг томонида турган рақам жавоб сўзнинг тартиб номерини билдиради. каср чизиғининг чап томонидаги рақами эса ўша номерли сўзнинг нечанчи ҳарфини олиб шифрогрмманинг тегишли хонасига ёзиш зарурлигини кўрсатади).

КУЗ

В. МУҲАММАДЖОНОВ фотоэтюди.

БАДИИЙ ГИМНАСТИКА МАСТЕРИ

— Элла, кел яна бир қайтарайлик, — деди пионистка Ольга Александровна Костина.

— Майли.—Элла шундай деди-ю, «Қалпоқ» рақсини моҳирона ижро эта бошлади. Унинг ҳаракатлари шундай гўзал эдики, кузатиб турганларнинг ҳаммаси ҳайратда қолар эди.

Бу воқеа Элла Каркачеванинг пойтахтимиздаги 97-мактабда ўқиб юрган пайтида рўй берган эди.

— Элла, — деди пионистка Костина, — сен албатта бадиий гимнастика секциясига қатнаш. У ерда сен гўзал гимнастика билан ошно бўласан. Бунинг учун қобилиятинг етарли.

Пионистканинг сўзларини Элла ерда қолдирмади. Бадиий гимнастика секциясига қатнаша бошлади. Бу 1953 йилда содир бўлди. Тўғри, у истеъдодли спортчи эди. Лекин бунинг ўзи бадиий гимнастиканинг чаққон ва тезкор бажариладиган машқлари учун етарли эмас эди. Элла бир қанча вақт тренери Лилия Петрованинг нозик ҳаракатларини диққат билан кузатиб борди. Л. Петрова унинг спорт ҳаётидаги энг биринчи устози бўлди.

— Элла, бадиий гимнастикани эгаллаш учун аста-секин бор маҳоратингни ишга солиб боришинг керак,— деди Л. Петрова.

— Хўп бўлади — жавоб берди Элла.

Шундан сўнг, қанчалик қийин бўлмасин, Элла ўз тренерининг барча топшириқларини бажаришга жиддий киришди. У, шу ерда биринчи марта «балл», «снаряд» сўзларини эшитди. Элла аста-секин бадиий гимнастиканинг алифбесини поғона-поғона ўргана борди. Йиллар ўтди. Элланинг тренировка машғулотлари мураккаблашди. Мана унинг ўз устида ишлагани натижаси юзасидан имтиҳон топшириш вақти ҳам етиб келди. У биринчи марта 1954 йилда «Искра» биринчилиги мусобақаларида қатнашди. Элла Каркачева ҳаяжонланса ҳам ўзини қўлга олиб, майдонга чиқди. биринчи разряд нормасини бажарди. Бу жуда ҳам юксак натижа эди. Ахир қувонмай ҳам бўладими. Иккинчи ва учинчи разряд нормативини топширмай, бирданига биринчи разряд эгаси бўлиш катта бахт эмасми? Шу мусобақадан сўнг Элла Каркачеванинг гимнастикадаги муваффақиятлари кетма-кет юзага келди. 1958 йилда бадиий гимнастика бўйича пойтахт чемпиони бўлди. Шу йили Элла Тошкент давлат педагогика институтининг физкультура факультетини тугатган эди. У тўрт марта институт чемпиони бўлган эди. Э. Каркачева «Буревестник» кўнгилли спорт жамиятининг терма командаси составига киритилди. 1959 йилда эса, «Буревестник» спорт жамияти составида у республика биринчилиги мусобақаларида қатнашди. Шу ерда Элла фахрли учинчи ўринни олиб, бадиий гимнастика бўйича СССР спорт мастери нормасини бажарди.

Бир вақтлар унга тренери Петрова: «Элла, сен албатта ўз маҳоратингни ёшларга ҳам ўргатишинг керак» — дер эди. У тренерининг сўзини амалга ошириб, 1956 йилда Тошкент медицина институтининг бадиий гимнастика секциясига бош тренер бўлиб келди. Энди у ўз билим ва тажрибасини ёш медицина ходимларига ўргата бошлади. Мана, ҳозир Э. Каркачева ТошМИнинг жисмоний тарбия кафедрасида ишламоқда. Ўн йил ичида унинг қўлида кўпгина маҳоратли спортчилар етишиб чиқди. Александра Попова («Меҳнат»), Галина Афанасьева («Буревестник»), Светлана Рогачева («Меҳнат») каби СССР спорт мастерларини ва ўнга яқин биринчи разрядли, юзга яқин иккинчи ва учинчи разрядли, 150 га яқин жамоатчи судья ва тренерларни тарбиялаб етказди. Э. Каркачева эндигина ўттиз баҳорнинг гувоҳи бўлган. Ҳали унинг олдида спорт майдонининг кенг уфқлари турибди.

А. КИМ.

ХРИСТОФОР КОЛУМБ — СУДЬЯ

Сарогоса чемпионатини ўтказувчи судьялар коллегияси составига янги бир судья келиб қўшилди. Бу судья ўзининг судьялик вазифаси билангина эмас, балки номи билан ҳам кўпларни ҳайратга солган. Унинг номи Христофор Колумб бўлганлиги учун ҳам кўплар таажжубланган.

СПОРТ

ТЕРМА КОМАНДА СОСТАВИДА

Барнаул шаҳрида Иттифоқ биринчилиги учун сузиш бўйича мамлакатимизнинг йигирмата спорт жамиятлари ўртасида мусобақа ўтказилган эди. Бу мусобақада пойтахтимизнинг «Старт» ва «Экспресс» спорт жамиятларининг пешқадам спортчилари ҳам иштирок этди.

А. Шварцман ва В. Рябовлар тренерлик қилган пойтахтимиз командалари фахрли иккинчи ўринни эгалладилар. Бу курашда Л. Крутикова, В. Кашурин каби спортчилар ўзларининг маҳоратлари билан томошабинларни мамнун этдилар. С. Конов 200 метр масофага бўлган батерфляй усулида сузишда 2 минут 19 секунд натижа кўрсатиб, Совет Иттифоқи чемпиони ҳамда СССР спорт мастери унвонларига сазовор бўлди.

Л. Крутикова эса 100 метр масофага бўлган батерфляй усулида сузишда 1 минут 14,9 секунд натижа кўрсатиб, СССР чемпиони унвонини қўлга киритди. Л. Крутикова яна Ўзбекистоннинг янги рекордини ўрнатди. Пойтахтимизнинг талантли сузувчиларидан бири В. Кишурин 200 метр масофани брасс усулида 2 минут 41 секундда босиб ўтиб учинчи ўринни эгаллади.

Спорт жамиятлари ўртасида ўтказилган бу қизғин мусобақада пойтимизнинг кўпгина ёш спортчилари Бутуниттифоқ спорт аренасига чиқдилар.

Б. АКБАРОВ.

1962 йилда СССР спорт мастери нормасини бажарган В. Семёнов пойтахтимизнинг энг кучли велосипедчиларидан ҳисобланади.

Суратда: В. Семёнов тренировка машғулотлари пайтида.

В. Кузнецов фотоси.

КАНАРЕЙКА

Натуралист маслаҳати

Сайроқи қушлар чумчуқлар оиласига киради. Улар ер юзининг барча қитъаларида тарқалган бўлиб, ўз ҳаёт кечириш хусусиятларига кўра учиб келувчи, кўчманчи ва туб жойга бўлинади. Ўз навбатида улар икки группага бўлинади. Бир хиллари ҳашаротлар билан, иккинчилари дон-дун, уруғ ва бошқа ўсимликлар билан тирикчилик қилади. Чумчуқлар оиласида ҳашаротхўр, донхўрлари унча кўп эмас. Уларнинг кўпчилиги ҳам ҳашорат ҳам дон билан тирикчилик қилиб, улардан бирини устунроқ кўради.

Ҳашаротхўр ва донхўр қушларни тумшуғига қараб бир-биридан фарқ қилиш мумкин: донхўрлар тумшуғи йўғон, мустахкам, жағи маҳкам, ҳашоротхўрлар тумшуғи ингичка бўлади.

Канарейка донхўр қушлар оиласига киради. У чумчуқлар отряди, чаққон қушлар оиласи ва саъвалар кичик оиласига киради. Қушчалар ўзлари яшаган, Африканинг шимоли-ғарбий соҳилидаги Канарейка ороллари номи билан юритилади.

Жаҳоннинг барча қитъаларида чарчашни билмас бу ажойиб сайроқи қушнинг ишқибозларини учратиш мумкин. Бу қушча ҳар хил қушлар, ҳатто музика асбобларининг овозига тақлид қилиб сайраш хусусиятига эга. Уларнинг баъзилари ниҳоят такомиллашган бўлиши мумкин. Канарейка хушчақчақ қушлар категориясига киради. Уларнинг бу хусусияти айниқса ёшлигидан яхши ривожланади. Канарейкани Европа қитъасига биринчи марта XV асрда испанлар олиб келишган. Ёввойи канарейканинг катталиги 12-13 сантиметр бўлиб, уйдагисига нисбатан анча кичикроқ ва ихчамроқ. Уларнинг пати яшил, сариқ-яшил, кулранг-зангори ва қорамтир бўлади. Табиий шароитларда канарейка дарахтзорларнинг қалин шохларига ин қўйиб, март ойида урчийди.

Қўлдаги канарейка ёввойисидан кескин фарқ қилади. Сунъий урчитиш турли ранги овози ва бошқа хусусиятларига кўра бир-биридан фарқ қиладиган қушларни урчитиш имкониятини беради. Англия ва Францияда канарейкаларнинг ҳар хил ранги ва бўйига эътибор берилади. Германияда, асосан қушчанинг куйи ва сурнайсимон овозига эътибор берилади. Бу, канарейкалар паст овоз билан тумшуғини очмасдан сайрайди, демакдир. Бундай сайраш кўкракдан чиққан овоз ва майда вижирлашдан иборат бўлади. СССР-да урчитиладиган бараlla сайровчи канарейкалар тумшуғининг очилиши, мулойим, ёқимли, тез-тез алмашиб турувчи, ўрмон сайроқи қушларига тақлид қилинадиган овози билан фарқ қилади. Айниқса, овози бир меъёрда такрорланадиган, ҳар хил жаранглайдиган сайраш қадрланади. Канарейканинг тўғри сайраши бир меъёрда, қўпол товушларсиз сайрашдан иборат. Яхши сайрайдиган канарейка асосан куйидаги хусусиятларга эга бўлиши керак: сайраш, оҳангдорлик, жиблажибон, саъва, лойхўрак ва бошқа қушлар оҳангига тақлид қилиш.

Канарейкани танлашда унинг сайрашига эътибор бериш керак. XIX асрнинг ўртасида Россияда канарейкачилик кенг тарқалди. Кўпгина губерналарда у расм бўлиб кетди. Рус ишқибозлари ажойиб овоз билан ниҳоят бегубор ва мулойим куйлайдиган, ўз куйларини тез-тез алмаштириб турадиган ажойиб канарейка етиштирдилар. Москва тажриба ва қуш алмаштириш маркази бўлиб қолди. Айниқса ўз куйи ва у куйларнинг ёқимлилиги билан фарқ қиладиган Москвалик Рябовлар канарейкалари катта шуҳрат қозонган.

Рябовларнинг кўпгина авлоди канарейкачилик билан шуғулланган. У катта канарейкачилар мастерларининг династиясига айланган. Рябовлар канарейкасининг куйи ўз оҳангдорлиги, майинлиги ва дилраболиги билан ажралиб турган. Украина, айниқса Харьков канарейкачилари жуда ажойиб жиблажибон оёқли канарейкаларни урчитишди. Улар асосан ёввойи қушларни ёшлигидан ўргатиш билан яхши натижаларга эришишди.

Бизнинг давримизда канарейкачилар қушларни анча такомиллаштирди: чиройли тус, жарангдор овоз, қушларнинг одамга эликиши ва қафасда урчиши туфайли яхши навлар етиштирилди.

Уй шароитида уларни тўғри овқатлантириш хусусиятлари қушлар ҳаёти ва урчишининг асосидир. Нотўғри овқатлантириш қушларнинг касалга учраши ва ўлишига сабаб бўлади.

Канарейкаларнинг тез-тез касал бўлиши сабаблари қуйидагича: ёруғлик, иссиқлик, соф ҳаво етишмаслиги, дераза ва эшикларнинг очиқ туриши, намлик, ҳароратнинг бирданига ошиб ёки пасайиб кетиши, ифлос сув, бузилган дон ва овқат бериш, соғ қушлар билан касал қушларни аралаштириш.

Қушларда моддаларнинг тўғри алмашиши бошқа физиологик процессларнинг нормал бўлиши учун канарейкалар овқати уч хил: дон аралашмаси, юмшоқ овқат ва яшил сабзавот-мевадан ташкил топиши керак.

Дон: тариқ, сули, қўноқ, жут уруғи, каноп уруғидан иборат бўлиши керак. Бу аралашма қушчага бир суткада бир чой қошиқда берилади.

Қушлар урчиш вақтида дон аралашмасига озгина кўкнори уруғ қўшиш тавсия этилади.

Ҳар хил бўтқалар: манна, гуруч, гречиха, қўноқ бўтқалари киради. Бундай бўтқалар мойсиз озгина қанд қўшиб, кам тузланган ҳолда пиширилади. Бўтқа ҳафтасига икки-уч марта ҳар бир қушга бир чой қошиқда берилади. Шунингдек, сузма, нон, пиширилган тухум ҳам юмшоқ овқатлар қаторига киради. Ҳар 10—12 канарейкага ҳафтасига икки марта биттадан пиширилган тухум берилади. Қишда тухумга майдаланган А. Б. В. С. Д (поливитамин) витаминларини бериш тавсия этилади. Қушларга кўп тухум берилса семириб кетади. Агар каноп уруғи кўп берилса ҳам шундай бўлади. Натижада қуш сайрамай қўяди.

Ҳар бир қушнинг қафасида тухум пўчоғи, дарё қуми, бўр, (пичоқ билан уқаланган) писта кўмир, майдаланган суяк бўлиши керак.

Қум печка ёки тандирда қиздирилади. Агар қум бўлмаса қушлар ўлиб кетади. Тухум пўчоғини ҳам қайнатиб, сўнгра астагина қуритиш керак.

Барча минерал моддалар, қум ва бошқа нарсалар қушлар организмидаги моддаларнинг тўғри алмашуви, ошқозон ва бошқа организмларнинг тўғри ишлаши учун зарур бўлади.

Б. СИМОНОВ.

1903 йилда туғилган СС оберштурмбанфюрери Крумейнинг омади унчалик юришмади. У Дармштадтдаги собиқ фашистлар лагеридан озод этилгач, Вальдек округининг Корбах шаҳрига кўчиб келди. Давлатдан 12 минг марка қарз олиб, аптека очди. Крумей кун сайин кенг тус олаётган «кемпинг ҳаракати»ни кўриб, палатка ишлаб чиқарадиган корхона қурди ва катта фойда ола бошлади. Шундай қилиб, «Эйхман хизматчиси»нинг «сиёсатга аралашуви» учун замин яратила бошлади. Оберландер ташкил қилган «БНЕ» партияси томонидан унинг номзоди Вальдек крейстагига сайланди. 1957 йили мазкур партиянинг хўжайини Оберландер каби Крумей ҳам ГДР матбуоти томонидан ҳарбий жиноятчи сифатида фош этилди. Уни қамоққа олишди, аммо кўп ўтмай яна қўйиб юборишди.

«Цюрихер Цайтунг» газетаси ёзганидек, Кастнер бундай одам эди:

«... У ўта интеллигентлар типига киради. Оддий одамлар билан гаплашмайди. Ўзига бино қўйганлиги учун ҳамкасбларидан кўп дакки ейди... маълум маънода оппортунист. 1947 йилдан бошлаб Фаластинда яшаган: у ерда Исроил давлати пайдо бўлгач, экономика министрлигининг вакили қилиб сайланган. У мапайнинг юқори доирадаги одамларидан бири бўлиб, ҳар нафас жамоатчиликнинг диққат марказида турарди».

1953 йили Кастнер Отродэкслар партиясининг аъзоси Малькиель Грюнвальд томонидан нацистларнинг ҳамтовоғи сифатида қораланди. Грюнвальд Венгрия вакили сифатида ўз фикрини шундай далиллар билан исботлади:

«Доктор Кастнер Аушвиц ўлим лагерига ҳар куни ўз бағридан 12 минглаб қурбон жўнатаётган венгер яхудийларини хавф-хатардан хабардор қилиб қўймади. Агар Кастнер хизмат вазифасидан фойдаланиб уларни огоҳлантириб қўйганида эди, 1944 йил апрелидан июнигача қириб ташланган 500 минг яхудийнинг кўпчилиги қаршилик кўрсатибми, қочибми, омон қолган бўлур эди. Уларнинг қаршилик кўрсатиб ҳаракат қилишларига ёрдам бермоқчи бўлиб турган яхудий партизанларининг парашютчилар қисми бор эди. Яхудийларнинг нацистларга қарши кураши ва Қизил Армиянинг мадади яхши натижа бериши аниқ эди. Негаки, нацистларнинг кучи озайиб қолган эди».

Шундан сўнг Грюнвальд, Кастнер яхудийларнинг қаршилик кўрсатишини атайлаб барбод қилганини айтади. Негаки у Венгриядаги [illegible] Эйхмандан 600 яхудийни омон [illegible] олган эди. Шу 600 яхудий ичида Кастнернинг ўз оиласи, дўст-биродарлари бор эди. Кўп ўтмай омон қолган яхудийлар сони минг кишидан ошди ва улар чиндан ҳам Берген — Бельзен лагери орқали Швейцарияга ўтказилиб юборилди...».

Хуллас Грюнвальд, кейинчалик Кастнер ўз ҳамкасбларини қандай сақлаб қолганлигини ҳам айтади. Кастнер судда Бехер билан Крумейни оқлаб чиқади ва уларнинг қутулиб кетишига имконият яратиб беради.

Кастнер ўзига қарши қаратилган бу айбномани рад этди. Исроил бош прокурори Кастнернинг хизмат постини инобатга олди, уни ҳақоратланган киши сифатида ҳимоя қилиб, Малькиель Грюнвальдга қарши суд бошлади. Саккиз ойдан кўпроқ чўзилган суд давомида Кастнер СС-нинг собиқ штандартенфюрери Бехерни ҳам, собиқ оберштурмбанфюрер Крумейни ҳам ёқлаб чиқмаганлигига қасам ичди. Лекин суд процессида аъло даражада иш олиб борган Грюнвальднинг ҳимоячиси Самуэль Тамеру Кастнернинг қасами ёлғон эканлигини исботлашга муваффақ бўлди. Чиндан ҳам Кастнер Нюренберг судида Бехерни, Дармштатд судида Крумейни ёқлаб чиққан ва шу тариқа суд қарорини «юмшатиш»га ҳисса қўшган эди. 1957 йил 4 апрелда «Франкфуртер Рундшау» Крумей ҳақида шундай деб ёзган эди:

«Урушдан кейин Крумей собиқ фашистлар лагерига тушди. У лагерь суди олдида жавоб берди-ю, аммо бу ердагилар Венгрияда у билан ҳамсуҳбат бўлган журналист доктор Кастнернинг ижобий баҳосигагина қулоқ солишди».

Грюнвальд устидан 1954 йил февраль ойининг бошларида суд бошланган эди. Ишни текшириш ва ҳимоячиларнинг фикрини эшитишга 70 кун вақт кетди. 53 гувоҳнинг сўзи тингланди. 1954 йил 3 октябрда иш текшириб бўлинди.

Иерусалимдаги Халеви округ судининг судьяси ҳукм чиқариш учун уч минг сатрли протоколни, ҳимоя ва қоралаш билан тўлатилган 310 ҳужжатни кўриб чиқди.

Бунинг учун яна саккиз ой вақт кетди.

1955 йил 26 июлда — парламент сайловларидан беш ҳафта илгари ҳукм бекор қилинди. Ҳужжатлар Кастнернинг чиндан ҳам нацистлар билан ҳамтовоқ эканлиги тўғрисидаги фактларнинг адолатли эканлигини айтиб турарди.

Лекин буларнинг барчаси Нюрнберг суди Бехерни «гуноҳсиз» деб топишига халал бера олмади. Ҳозир эса у Бремендаги ғалла экспорт ва импорт қилиш [illegible] бошқарадиган миллионерга айланиб қолди. У Шаххаузер шаҳрининг Хееритрассе кўчасидаги 189-уйда — дабдабали дарчада яшаб турибди.

(ДАВОМИ. Боши газетанинг 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20 ва 21 октябрь сонларида).

(Давоми бор).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

22 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — Романслар, 18.30 — Оқшом тароналари, 19.20 — Озарбайжон куйлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси, 20.30 — Ўзбек чолғу куйлари, 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Дунё воқеалари, 22.10 Классик куйлар, 23.10 — Лирик куйлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Композитор Ф. Лист (рус.), 19.30 — «Севги сатрлари» (радиокомпозиция), 20.10 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари.

23 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.40 — Ота-оналар учун, 8.25 — Концерт, 9.30 — Дутор тароналари, 10.30 — Ҳинд кинофильмларидан қўшиқлар, 11.10 — Экран янгиликлари (рус.), 11.20 — Ўзбек халқ куйлари, 12.15 — Эрталабки салом (Москва), 13.00 — Концерт (чорвадорлар учун), 13.30 — Совет Иттифоқи санъат усталари куйлайди, 15.20 — «Шоир севгиси» (рус.), 16.00 — «Алишер Навоий» спектаклининг монтажи, 18.00 — «Ёшлик» радиостанцияси, 18.40 — С. Мусаевнинг «Ёруғ нур» тарихий очерки (қоз). 19.20 — Концерт, 20.00 — Концерт, 21.15 — Эстрада концерти. 22.00 — Дунё харитаси олдида, 22.10 — Концерт, 23.10 — Куйлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Композитор Г. Пономаренко (рус.), 20.00 — «Юность» радиостанцияси (Москва), 21.00 — «Шашмақом»дан парчалар, 21.30 — Болгария радиоси эстрада оркестрининг концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

16.00 — «Мусоргский» (радиопостановка).

Телевидение

22 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.05 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Концерт** (мактаб ўқувчилари учун), 19.00 — **Зилзила ҳикоялари** (адабий эшиттириш).

Рус тилида: 19.40 — **Телевизион янгиликлар.**

19.55 — **Эртаги кун программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.15 — **Зангори троллейбус** (телефильм), 18.35 — **Платонов кўчасида момақалдироқ** (бадиий телефильм), 19.50 — **Тошкент янгиликлари.**

Ўзбек тилида: 20.00 — **Ойнадан ўпкалама** (телефильм), 20.20 — **Тошкент янгиликлари**, 20.30 — **Мимик этюдлар** (телефильм), 20.50 — **СССР халқлари эстрадаси**, 21.30 — **Дорбозлар** (бадиий фильм).

Рус тилида: 22.50 — **Радищев номи билан** (телефильм).

23 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.30 — **Физкультура билан шуғулланинг**, 10.55 — **Шафтоли дарахти** (болалар учун мультфильм), 11.15 **Кўча қатнови қоидаларига риоя қилинг.**

Ўзбек тилида: 11.35 — **Тинч океанда** (илмий-оммабоп фильм), 12.45 — **Менинг исмим Хўжа** (бадиий фильм).

10-синф ўқувчилари учун ўқув программаси

Рус тилида: 14.15 — Тарих. **Бу — ҳеч қачон такрорланмайди.**

Ўзбек тилида: 15.00 — Математика. **Координат методи.**

Ўзбек тилида: 17.00 — **Жак ва Роберт** (болалар учун мультфильм), 17.15 — **Телевизион янгиликлар**, 17.30 — **Тенгдошларинг** (мактаб ўқувчилари учун).

Москва кўрсатади:

18.00 — **СССР—ГДР командалари ўртасида футбол** (ўртоқлик учрашуви). танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар.**

Тошкент кўрсатади:

19.45 — **Ғазалхон ёшлигим** («Ёшлик студияси).

20.45 — **Телевизион янгиликлар** (рус тилида).

21.00 — **Пахта далалари қаҳрамонларига шон-шарафлар** (эшиттириш ва концерт).

22.00 — **Эртаги кун программаси.**

Рус тилида: 22.05 — **Леонид Утёсов хузурида** (фильм-концерт), 23.30 — **Чет эл кинохроникаси ва Тайга сукунати** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 22/X да **Бир пардали балетлар**, 23/X да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Зулматдан зиё.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/X да **Алишер Навоий**, 23/X да кундуз **Парвона**, кечқурун **Қирол Лир.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1966/67 йил мавсумининг очилиши — 23/X да **Гули сиёҳ**, 24/X да **Тошболта ошиқ.**

Кинотеатрларда

22 ОКТЯБРДА

Уруш ва тинчлик (2 қисмдан иборат I-серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 минутда).

Бир планетада — СОБИР РАХИМОВ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кечқурун) «СПУТНИК» (кеч 7 да).

Хун — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кечқурун).

Бола ва қиз — «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Шундай ҳаёт — (1-залда тоқ соатларда). **Жазда фақат қизлар** (2-залда жуфт соатларда) — «ДРУЖБА».

Геракл жасорати — «МИР» (кеч соат 6 да).

Расемон — «ЮЛДУЗ» (кеч соат 7 ва 9 да)

Солдат Иван Бровкин — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда).

Мен тирик эканман — «СПУТНИК» (кеч соат 9 да).

Ёш ўқитувчи саргузашти — НАВОИЙ номли (кеч 10 да).

1967 йил январь ойидан «ОГОНЁК» ЖУРНАЛИ ТИПИДА ойлик ижтимоий-сиёсий, адабий-бадиий, безакли

„ГУЛИСТОН“ ЖУРНАЛИ

Ўзбек тилида

ЧИҚА БОШЛАЙДИ

Обуна баҳоси: 1 йилга — 3 сўм 60 тийин, 6 ойга — 1 сўм 80 тийин, 3 ойга — 90 тийин.

Журналга обуна «Союзпечать» бўлимлари ва агентликларида, алоқа бўлимларида, шунингдек корхона ва ўқув юртларидаги жамоатчи матбуот таркатувчилар томонидан қабул қилинади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриёти.

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ва «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» газеталарига 1967 йил учун обуна давом этмоқда. «Союзпечать» конторалари ва алоқа бўлимларида бу газеталарга обуна чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Обуна баҳоси бир йилга 6 сўм.

ОБУНА БЎЛИШНИ УНУТМАДИНГИЗМИ?

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор 83-02-49 дан 83-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими — 3-56; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; [illegible] бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони 83-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — 83-81-42).

22 ОКТЯБРЬ 1966 ЙИЛ. Р. 14015.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. Нашр Г. 27877.